

DIE WYSHEID VAN SALOMO

wat ook genoem word

DIE BOEK VAN WYSHEID

Inleiding

Daar word vandag algemeen aanvaar dat die naam van Salomo as skrywer van die boek as literêre tegniek gebruik word om aan die boek die outoriteit van Salomo se wysheid te verleen. Verder is aanvanklik deur enkele geleerdes gemeen dat die *Wysheid van Salomo* 'n kollektiewe werk is wat tot stand gekom het deur verskeie skrywers. Maar hierdie gedagte is wel gou in die kiem gesmoor deurdat aangedui is dat eenvormigheid van taal en styl die hele werk karakteriseer en die eenheid van 'n enkele outeur word in resente tye bevestig.

Kommentatore aanvaar dat dit afkomstig is uit Egipte. Die werk bevat 'n mengsel van Joodse godsdiens en Griekse filosofie wat kenmerkend is van die Aleksandrynse teologie. Verder weerspieël die skrywer se intense haat van Egiptenare die rol en aansporing deur inheemse Egiptenare in die vervolging deur Grieke van die Joodse gemeenskap in Aleksandrië. Egipte dra selfs groter blaam as Sodom (19:1-5, 13-17). Na alle waarskynlikheid is dit dus geskryf deur 'n geleerde, gehelleniseerde Jood van Aleksandrië.

Geen konsensus bestaan oor die presiese ontstaansdatum van die boek nie, maar dit wil voorkom asof dit geskryf is in die tyd toe die ortodokse Judaïsme aangeval is (2:12,19-20), en 14:16-17 verwys waarskynlik na kennis van keiseraanbidding. Die meeste negentiende-

eeuse geleerdes het die ontstaan van die boek in die Ptolemeïese tydperk (1ste of 2de eeu vC) geplaas, maar taalkundige getuienis dui eerder op 'n periode nie vroeër as dié van Augustus nie, en heel waarskynlik val die ontstaan gedurende die keiserskapsperiode van Gaius Caligula (37-41 nC).

Die literêre genre wat deur die skrywer gebruik is word, word gewoonlik aangedui as die *logos protreptikos*, of aansporingsdiskoers, 'n genre wat dikwels smaadrede of skimprede insluit, wat so karakteriserend van die Hellenistiese tydvak was.

Wysheid word gekenmerk deur kort uitsprake wat nie met mekaar in verband staan nie en tipies is van die wysheidsliteratuur.

Geleerdes stem saam met die uitspraak van die Latynse kerkvader Hieronimus dat die skrywer se Grieks in die algemeen die indruk skep van Griekse elegansie. Sy styl herinner soms selfs aan dié van die Griekse liriese digkuns, terwyl verskillende vorme van retoriek aangewend word.

Die boek kan gerieflikheidshalwe in drie dele ingedeel word:

1:1 — 6:21 Onsterflikheid as gawe van Wysheid

6:22 — 9:18 Oorsprong, aard en mag van Wysheid

10:1 — 19:22 Rol van Wysheid in Israel se geskiedenis, met uitbreidings oor goddelike genade (11:15 — 12:22) en oor die oorsprong en ewels van afgodery (13 — 15)

1

Onsterflikheid as gawe van Wysheid

^{1 **}Wees lief vir geregtigheid,
regters van die aarde;^{a*}
dink in goeie gesindheid oor die Here na
en soek Hom met 'n opregte hart.

²Want Hy word gevind deur hulle
wat Hom nie op die proef stel nie,^{*}
en Hy verskyn aan hulle
wat Hom nie wantrou nie.

³Slinkse gedagtes skei mense
immers van God
en wanneer sy mag getoets word,
stel dit dwase mense aan die kaak.

⁴Want Wysheid sal nie 'n siel
wat kwaad beplan, besoek nie,
en sy sal nie in 'n liggaam
wat deur sonde beheer word,
gaan woon nie.*

^{5 *}Want 'n heilige en gedissiplineerde gees^b

* **1:1-15** Spr 16:10-15

* **1:1-2** 1 Kron 28:9

^a**1:1 regters ... aarde:** Dit verwys waarskynlik na heersers wat die verantwoordelikheid het om oordele te vel.

* **1:1 Wees ... aarde:** Ps 2:10; Wys 6:1-11

* **1:2 Want Hy ... stel nie:** 2 Kron 15:2; Spr 8:17; Jer 29:13-14; Wys 6:12

* **1:4 sy sal ... woon nie:** Sir 15:7-8; Wys 7:27; Rom 7:14-24

* **1:5** Rom 8:2

^b**1:4-5 gees:** Verwys hier na die totale mens — siel, liggaam en gees.

sal wegvlug van bedrog,
weggaan van onverstandige gedagtes
en skaam word wanneer onreg
naderkom.

⁶ *Wysheid is immers
'n mensliewende gees*
en sal nie iemand
wat laster oor sy lippe laat kom,
ongestraf laat bly nie.

Want God is die kenner van sy niere
en die ware ondersoeker van sy hart^c
en die hoorder van sy tong.^{d*}

⁷ Die Gees van die Here
vul immers die wêreld*
en die Een wat alles bymekaarhou,
weet wat gesê word.

⁸ Daarom sal niemand ooit ongemerk
onregverdige dinge sê nie,*
en sal geregtigheid
tydens 'n teregwysing
nooit by so iemand verbygaan nie.

*1:6-7 Jer 23:24-25; Wys 7:22 — 8:8; 17:10

*1:6 Wysheid ... gees: Wys 12:19

^c1:6 kenner ... hart: Letterlik 'is die getuie van sy niere'. Niere en hart is 'n Hebreeuse idioom wat dui op 'n mens se diepste begeertes (verteenwoordig deur die niere) en gedagtes (verteenwoordig deur die hart).

^d1:6 tong: Die tong word geassosieer met spraak.

*1:6 Want ... tong: Jer 11:20

*1:7 Gees ... wêreld: Ps 139:7-12; Spr 8:31

*1:8 niemand ... sê nie: Spr 19:5; 22:12

⁹ Want die planne
van die goddelose mens
sal ondersoek word
en dit wat hy sê, sal aan die Here
meegedeel word,
sodat hy oor sy oortredings
tereggewys kan word.

¹⁰ *'n Ywerige oor
hoor immers alle dinge
en die klank van 'n aanhoudende gemor
kan nie weggesteek word nie.

¹¹ Pas dus op vir 'n vergeefse gemor
en weerhou julle tonge van kwaadpraat,
want nie 'n enkele woord
sal sonder gevolge
in die geheim geuiter word nie,
en 'n beswadderende mond
vernietig die siel.^e

¹² * Moenie die dood najaag
deur julle afvallige lewe nie
en moenie vernietiging uitlok
deur julle optrede nie.

¹³ * Want God het die dood
nie gemaak nie,
en oor die vernietiging van die lewendes

* **1:10-11** Num 14:27-28

^e**1:11 siel:** Die mens se bewuste, innerlike self.

* **1:12** Rom 6:21

* **1:13-14** Eseg 18:32; 33:11; Wys 2:23; 11:24-26; 2 Pet 3:9

verheug Hy Hom nie.

¹⁴ *Hy het immers alle dinge geskep
sodat dit kan bestaan,
en die skeppende kragte in die heelal is heilsaam.
Daar is geen vernietigende gif
in hulle nie
en Hades^f het nie 'n vesting
op aarde nie.

¹⁵ *Geregtigheid is immers onsterflik.

¹⁶ *Goddeloses nooi Hades^g
egter uit deur hulle woorde en dade.
Omdat hulle hom as 'n vriend beskou
kwyn hulle weg;
hulle gaan 'n ooreenkoms met hom aan,
omdat hulle dit verdien
om by hom te hoort.

2

¹ *Omdat hulle nie logies redeneer nie,
sê hulle mos onder mekaar:
“Ons lewe is kort en vol pyn,
en daar is geen genesing

*1:14 Gen 1:31

^f1:14 Hades: Dit is voorgestel as 'n plek onder die aarde waarheen mense wat sterf, afdaal; •Doderyk.

*1:15 Jes 51:6-8; Wys 5:15; 15:3

*1:16 Spr 8:36; Jes 28:15; Wys 2:24; 15:6

^g1:16 Hades: Letterlik 'hom'.

*2:1-5 Pred 3:16-22; 4:2-3

*2:1 Ons lewe ... pyn: Job 7:9; 14:1

vir 'n mens se einde nie;
ons weet nie van iemand
wat uit Hades^h terugkeer het nie.*
² Want ons het deur die toeval
tot stand gekom
en hierna sal dit wees
asof ons nie bestaan het nie.
Die asem in ons neusgate
is immers rook*
en die rede is 'n vonk
in die klop van ons harte;
³ as dit geblus word,
sal die liggaam tot as vergaan
en die gees sal verdamp soos dun lug.
⁴ Ons naam sal mettertyd vergeet word*
en niemand sal ons dade onthou nie.
Ons lewe sal verbygaan
soos 'n wolk se laaste flardes;
dit sal verdryf word
soos mis wat deur die strale
van die son verjaag
en deur sy hitte oorweldig word.*

^h**2:1 Hades:** Dit is voorgestel as 'n plek onder die aarde waarheen mense wat sterf, afdaal; •Doderyk.

***2:1 ons weet ... het nie:** Job 7:9; vgl Op 1:18

***2:2 Die ... rook:** Job 27:3

***2:4 Ons naam ... vergeet word:** Job 18:17; Ps 9:6-7; Pred 2:16; 9:5

***2:4 Ons lewe ... oorweldig word:** Jak 4:14

⁵ Want ons lewensduur is 'n skaduwee
wat verbygaan;*
ons einde kan nie herroep word nie,
want dit is verseël en niemand
kan dit verander nie.

⁶ *Kom, laat ons dus die goeie geniet
terwyl dit daar is,
en laat ons dit wat geskape is
gretig benut, soos in ons jeug.

⁷ Laat ons ons versadig
met duur wyn en geurige olies
en laat nie 'n enkele lentebloom
by ons verbygaan nie.

⁸ Laat ons ons met oleanderknoppeⁱ
kroon voordat hulle verwelk.

⁹ *Laat nie een van ons nalaat
om deel te hê
aan ons uitbundigheid nie.
Laat ons orals tekens van ons vreugde
agterlaat,
want dit is wat ons toekom
en dit is ons lot.

***2:5 ons lewensduur ... verbygaan:** 1 Kron 29:15; Job 8:9; 14:2; Ps 39:6; 144:4

***2:6** Pred 9:7; Jes 22:13; 1 Kor 15:32

ⁱ**2:8 oleanderknoppe:** 'n Immergroen sierstruik met wit, pienk of rooi blomme,
Selonsroos.

***2:9** Pred 2:10; 3:22

¹⁰ Laat ons die arm regverdige^j verdruk;
laat ons nie vir die weduwee omgee nie*
en laat ons nie op die grysheid
van die bejaarde man ag slaan nie.*

¹¹ *Maar laat ons krag
die norm wees van wat reg is,
want swakheid word as nutteloos
uitgewys.

¹² Laat ons 'n lokval stel
vir die regverdige,
want hy is vir ons 'n hindernis
en verset hom teen ons dade.
Hy verwyt ons dat ons
teen die wet sondig,
en beskuldig ons daarvan dat ons
teen ons opvoeding sondig.

¹³ Hy maak daarop aanspraak
dat hy kennis van God het
en noem homself
'n kind van die Here.*

¹⁴ Hy het 'n teregwysing
vir ons idees geword.
Selfs net om hom te sien,

^j**2:10 regverdige:** Iemand wat volgens God se wil lewe en wie se saak reg is voor God.

***2:10 Laat ons ... omgee nie:** Eks 22:21-22; Am 2:6

***2:10 laat ons nie op ... ag slaan nie:** Lev 19:32

***2:11** Hab 1:11

***2:13 noem ... Here:** Vgl Matt 27:43; Joh 8:55; 10:36

is vir ons 'n las,
¹⁵ want sy leefwyse verskil
van ander mense s'n,
en sy paaie is vreemd.
¹⁶ Ons word deur hom
as vals beskou,
en hy vermy ons paaie
as iets wat •onrein is.
Hy beskou die einde van die regverdiges as gelukkig,
en spog dat God sý Vader is.*
¹⁷ **Laat ons sien of sy woorde waar is
en laat ons toets wat gebeur
aan die einde van sy lewe.
¹⁸ Want as die regverdige
'n seun van God is, sal Hy hom help,
en sal Hy hom red uit die hand
van sy teenstanders.
¹⁹ Laat ons hom toets
met beledigings en marteling
sodat ons kan vasstel
hoe inskiklik hy is,
en sodat ons sy lankmoedigheid
op die proef kan stel.
²⁰ Laat ons hom tot 'n skandelige
dood veroordeel,
want volgens sý uitspraak

*2:16 God ... is: Ps 89:27; Joh 5:18

*2:17-20 Ps 22:8; Jes 53:7-9; Wys 5:4-5; Matt 27:43

*2:17-18 Wys 3:1-3; 4:17; 5:2

sal daar mos vir hom
beskerming wees.”

²¹ *So redeneer hulle,
maar hulle dwaal,
want hulle boosheid verblind hulle,

²² en hulle ken nie
God se geheime nie;*
hulle verwag ook nie
dat heiligheid beloon word nie,
en waardeer nie die eer
wat blaamlose siele^k ontvang nie.

²³ *God het die mens tog geskep
om onverganklik te wees
en Hy het hom as beeld
van sy eie ewigheid gemaak.

²⁴ *As gevolg van die duiwel se afguns
het die dood in die heelal gekom,
en hulle wat by hom hoort,
het ervaring daarvan.

***2:21** Wys 5:6; Rom 1:21; Ef 4:18

***2:22** ken nie ... geheime nie: Vgl Wys 2:13

^k**2:22** siele: Mense se bewuste, innerlike self.

***2:23** Gen 1:26-27; Ps 8:6; Wys 1:14-15; 5:15; 15:3; 1 Pet 1:23

***2:24** Gen 3:1-24; Wys 1:16; Rom 5:12; Jak 1:14-15

3

^{1 **}Maar die siele^l van die regverdiges^m
is in God se hand,
en geen marteling sal hulle siele
ooit aanraak nie.

^{2 *}In die oë van die dwases
lyk dit of hulle dood is;
hulle vertrek word as 'n ellende beskou

³ en hulle weggaan van ons
as vernietiging,
maar hulle ervaar vrede.*

⁴ Want selfs al word hulle
in die oë van mense gestraf,
hoop hulle volkome op onsterflikheid.*

^{5 *}Nadat hulle kortstondig
gedissiplineerⁿ is,
sal hulle grootliks begunstig word,

***3:1-3** Wys 4:7

***3:1** Job 12:10; Joh 10:2

^l**3:1 siele:** Mense se bewuste, innerlike self wat kan voortbestaan na hulle liggaamlike dood.

^m**3:1 regverdiges:** Mense wat volgens God se wil lewe en wie se saak reg is voor God.

***3:2** Wys 4:17

***3:3 hulle ervaar vrede:** Jes 57:2

***3:4 onsterflikheid:** Wys 1:14-15; 2:23; 5:15

***3:5-6** Deut 8:5; Spr 3:11-12; 17:3; Wys 11:9-10; 2 Kor 4:17; 1 Pet 1:6-7

ⁿ**3:5 gedissiplineer:** Die Griekse werkwoord *paideuō* kan benewens 'opvoed, onderrig' ook 'dissiplineer, tugtig' beteken; •Opvoed.

want God het hulle op die proef gestel
en bevind dat hulle Hom waardig is.

⁶ Soos goud het Hy hulle
in 'n vuuroond getoets*
en soos 'n •brandoffer
het Hy hulle aanvaar.

⁷ *Wanneer die tyd aanbreek
dat Hy hulle besoek,
sal hulle opvlam en soos vonke
in droë strooi versprei.

⁸ Hulle sal oor nasies oordeel
en oor volke heers*
en die Here sal vir altyd
oor hulle regeer.

⁹ *Diegene wat op Hom vertrou,
sal die waarheid verstaan,
en die getroues
sal in liefde by Hom bly.

Want daar is genade en ontferming
vir sy uitverkorenes.*

¹⁰ *Die goddeloses sal egter
op grond van hulle redenasies
straf ontvang —

***3:6 Hy ... getoets:** Job 23:10; Ps 66:10; Spr 17:3

***3:7** Ps 37:6; Dan 12:3; Ob vs 18; Matt 13:43

***3:8 Hulle ... heers:** Dan 7:27; Matt 19:28; 1 Kor 6:2

***3:9** Joh 15:10; 16:13; 1 Kor 13:12

***3:9 genade ... uitverkorenes:** Wys 4:15

***3:10** Sir 12:6

hulle wat die regverdiges verontagsaam
en van die Here weggedraai het.

¹¹ *Want wie wysheid en onderrig
minag, is ellendig;

hulle hoop is tevergeefs,
hulle harde werk sonder waarde
en hulle dade nutteloos.

¹² Hulle vroue is dwaas
en hulle kinders boos;
hulle nageslag is vervloek.*

¹³ Daarom, gelukkig
is die onvrugbare vrou*
wat nie onteer is nie,
wat nie gemeenskap
deur 'n oortreding ervaar nie,
want sy sal vrug dra
wanneer mense^o geoordeel word.

¹⁴ *Gelukkig is die eunug^p
wat nie deur sy dade
'n wetsoortreding begaan
en slegte dinge teen die Here
bedink het nie,

*3:11 Spr 1:7

*3:12 hulle kinders ... vervloek: Ps 109:10; Wys 12:11; Sir 41:5-6

*3:13 gelukkig ... vrou: Jes 54:1

^o3:13 mense: Letterlik 'siele'. ft Dit verwys hier na die mens in sy totale bestaan.

*3:14 Jes 56:3-5

^p3:14 eunug: 'n Ontmante haremopsigter of hofamptenaar wat veral in 'n paleis werksaam was; •Kamerheer.

want vir sy trou sal aan hom

'n besondere guns bewys word,
en die heerlikste lot in die tempel
van die Here gegee word.*

¹⁵ *Want roemryk is die vrug
van goeie inspanning
en die wortelstok van insig faal nie.

¹⁶ *Die kinders van egbrekers
sal egter nie volwasse word nie,
en die nageslag van onwettige
gemeenskap sal vernietig word.

¹⁷ Want al het hulle ook 'n lang lewe,
hulle sal as nietig gereken word,
en hulle ouderdom
sal uiteindelik eerloos wees.

¹⁸ En as hulle vroeg doodgaan,
sal hulle geen hoop hê nie
en op die oordeelsdag*
geen troos nie.

¹⁹ *Die uiteinde van die
onregverdige geslag
is immers ellendig.

***3:14 heerlikste ... gegee word:** Op 3:12; 7:15

***3:15** Spr 12:3

***3:16-19** Deut 7:3-4; 2 Sam 12:14; Eseg 23:37; Wys 4:1,6

***3:18 oordeelsdag:** 2 Pet 2:9

***3:19** Ps 73:19

4

¹ Dit is beter om kinderloos
en deugzaam te wees,*
want onsterflikheid bestaan
in die herinnering aan deug,*
omdat dit deur God asook die mense
erken word.

² Wanneer deug^q aanwesig is,
boots hulle haar na
en wanneer sy weg is,
smag hulle na haar.

Met 'n oorwinnaarskrans
beweeg sy feestelik deur die tyd,^r
omdat sy die wedstryd
vir onbesoedelde pryse gewen het.*

³ *Die talryke nakomelinge
van die goddeloses
sal tot niks kom nie;
nie een van die wilde lote
sal diep wortelskiet
of 'n vaste houvas kry nie.

⁴ Want selfs al stoot hulle
vir 'n tyd lank lote uit,

* 4:1 beter ... te wees: Wys 3:16-19; Sir 16:3

* 4:1 onsterflikheid ... deug: Spr 10:7

^q4:2 deug: Letterlik 'sy'. Die deug word as vrou voorgestel.

^r4:2 deur die tyd: Kan ook vertaal word: "deur die ewigheid".

* 4:2 Met ... gewen het: Wys 5:16; 1 Kor 9:24-25

* 4:3 Sir 23:25

sal hulle deur die wind geskud word
omdat hulle onstandvastig is,
en sal hulle deur die geweld van winde
ontwortel word.

⁵ Die takke sal groen afgebreek word;
hulle vrugte is nutteloos,
nie ryp genoeg om te eet nie
en vir niks bruikbaar nie.

⁶ *Want kinders wat uit onwettige
gemeenskap gebore word,
is getuies van hulle ouers se boosheid
wanneer die ouers verhoor word.

⁷ **Maar as 'n regverdige^s
voor sy tyd sterf, sal hy rus vind.

⁸ *Want 'n gerespekteerde ouderdom
word nie aan 'n lang lewe
en die aantal jare gemeet nie.

⁹ Insig en 'n vlekkelose lewe
bring vir mense die rypheid
van gryse ouderdom.

¹⁰ *Omdat hy vir God aanvaarbaar was,
was hy geliefd

* 4:6 Wys 3:16-19

* 4:7-19 Gen 5:21-24; Spr 3:16

* 4:7 Wys 3:1-3

^s4:7 **regverdige:** Iemand wat volgens God se wil lewe en wie se saak reg is voor God.

* 4:8-9 Job 32:9; Ps 119:100; Spr 16:31; Sir 25:4-6

* 4:10 Gen 5:24; Sir 44:16; Heb 11:5

en terwyl hy tussen sondaars
geleef het, is hy weggeneem.

¹¹ Hy is weggeruk sodat die kwaad
nie sy begrip kon verander
of bedrog sy siel^t kon mislei nie.

¹² Want die betowering van die slegte
verduister die goeie
en die verwarring van begeerte
verdraai die onskuldige denke.

¹³ Alhoewel hy in 'n kort tydjie
volmaak geword het,
het hy nogtans 'n vol lewe gelei.

¹⁴ * Sy siel was vir die Here aangenaam,
daarom is hy gou uit die midde
van die boosheid weg.

Die mense het dit gesien
en nie verstaan nie;
hulle het ook nie daarmee
rekening gehou

¹⁵ * dat daar genade en ontferming is
vir sy uitverkorenes
en dat God oor sy heiliges waak nie.

¹⁶ Die regverdige wat gesterf het,
sal die goddeloses wat leef, veroordeel,
en die jeugdige wat in 'n kort tydjie
volmaak geword het,

^t4:11 **siel:** Hier verwys dit na die mens se oordeel.

* 4:14 Jes 57:1-2

* 4:15 Wys 3:9

sal die hoë ouderdom
van die onregverdige veroordeel.
¹⁷ *Want die onregverdiges^u
sal die einde van die wyse man sien
en nie verstaan wat die Here
vir hom beplan het
en waarvoor Hy hom in veiligheid
gebring het nie.

¹⁸ Hulle sal dit sien en minag,
maar die Here sal hulle uitlag.*

¹⁹ Hulle sal hierna lyke
sonder eer wees,*
'n minagting onder die dooies vir altyd,
want Hy sal hulle verpletter
op die grond, hulle sprakeloos laat
en hulle van hulle fundamente skud.
Hulle sal tot die einde toe dor en bar
gelaat word;
hulle sal in pyn verkeer
en die herinnering aan hulle
sal vergaan.

²⁰ *Hulle sal vol angs verskyn
wanneer hulle sondes bereken word;
hulle wettelose dade

* 4:17 Wys 2:17-18; 3:1-3; 5:2

^u4:17 onregverdiges: Letterlik 'hulle'.

* 4:18 Here ... uitlag: Ps 2:4; 37:13; 59:9; Spr 1:26

* 4:19 Hulle ... wees: Vgl Jer 22:19; 36:30

* 4:20 — 5:23 Ps 1:4; 8:2; Jes 59:17

sal teenoor hulle staan
en hulle veroordeel.

5

¹ Dan sal die regverdige^v
met volle vrymoedigheid staan
voor diegene wat hom verdruk het
en sy harde werk minag.

² *Wanneer hulle hom sien,*
sal 'n groot vrees hulle beetpak,
en hulle sal verbaas wees
oor sy onverwagse redding.

³ Hulle sal vol berou
met mekaar praat
en met 'n bedrukte gees
sal hulle kla en sê:

⁴ *"Dit is die man vir wie ons vroeër
uitgelag het
en wat vir ons 'n toonbeeld
van verguising was —
hoe dwaas was ons nie!
Ons het gedink sy lewe
is waansinnig
en sy uiteinde sonder eer.*

^v5:1 **regverdige:** Iemand wat volgens God se wil lewe en wie se saak reg is voor God.

*5:2 Wys 4:17

*5:2 **Wanneer ... sien:** Op 1:7

*5:4 Jes 52:13-15

*5:4 **Ons ... eer:** Wys 2:20; 3:2-3

⁵ *Hoe kom dit dat hy
onder die kinders van God
gereken word,
en sy lot onder die heiliges?^w

⁶ Ons het dus van die pad
van die waarheid afgedwaal* —
en die lig van geregtigheid het
oor ons nie geskyn nie
en die son het vir ons
nie opgegaan nie.*

⁷ Ons het versadig geraak
van die paaie^x van wetteloosheid
en vernietiging
en ons het deur ongebaande
woestyne gereis,
maar die pad van die Here
het ons nie leer ken nie.

⁸ *Wat het ons hoogmoed
ons gebaat?
Wat het die rykdom
met sy arrogansie
ons in die sak gebring?

*5:5 Job 1:6; Wys 2:18; Luk 20:36; Hand 20:32; 26:18; Kol 1:12

^w5:5 heiliges: Die volk van God of die engele.

*5:6 van die pad ... afgedwaal: Spr 21:16; Wys 2:21

*5:6 die lig ... opgegaan nie: Dan 12:2-3; Kol 1:12

^x5:7 Ons ... paaie: Ander manuskripte lui “Ons het verstrik geraak in die dorings”.

*5:8 1 Tim 6:17

⁹ * Al daardie dinge het
soos 'n skaduwee verbygegaan,*
en soos 'n boodskap wat verbysnel;^y
¹⁰ ** soos 'n skip wat deur golwende
water vaar,
en wanneer dit verbygegaan het,
geen spoor daarvan te vind is nie
en geen pad van sy kiel
deur die golwe nie;
¹¹ of soos wanneer 'n voël
deur die lug vlieg
en geen teken van sy vlug
gevind word nie
— die ligte wind,
geslaan deur die slag
van sy vlerke
en gesplyt deur die krag
van sy vlug,
word deurklief deur die beweging
van sy vlerke
en daarna word geen teken
van sy koms daarin gevind nie —
¹² of soos wanneer 'n pyl

* **5:9-14** Jes 40:6-8

* **5:9** soos ... verbygegaan: Wys 2:5

^y**5:9** boodskap wat verbysnel: Dit verwys na 'n boodskapper wat 'n boodskap van plek tot plek bring.

* **5:10-11** Spr 30:18-19

* **5:10** Job 9:26

na 'n teiken geskiet word,
die lug deurklief word
en dadelik weer bymekaarkom
sodat 'n mens nie van sy deurgang
weet nie.

¹³ Só is ons ook gebore
en het ons vergaan
en het ons geen teken van deug
gehad om te wys nie,
maar is ons verteer
deur ons boosheid.”

¹⁴ Want die hoop van die goddelose
is soos kaf wat deur die wind
verstrooi word*
en soos ligte ryp wat deur
'n stormwind verdryf word.
Soos rook word dit deur die wind
weggewaai,*
vervaag dit soos die herinnering
aan 'n besoeker
wat slegs een dag oorbly.*

¹⁵ Maar die regverdiges
leef vir altyd*
en hulle beloning is in die Here;*

*5:14 kaf ... verstrooi word: Ps 1:4; 68:3; Hos 13:3

*5:14 Soos ... weggewaai: Ps 37:20; 68:3

*5:14 'n besoeker ... oorbly: Jer 14:8

*5:15 regverdiges ... altyd: Wys 1:15; 2:23; 15:3; 1 Joh 2:17

*5:15 hulle ... Here: Jes 62:11

die Allerhoogste sorg vir hulle.

¹⁶ Daarom sal hulle 'n sierlike paleis
en 'n pragtige diadeem^z ontvang
uit die hand van die Here,^{*}
want Hy sal hulle
met sy regterhand^a beskerm^{*}
en hulle met sy arm
soos 'n skild beskut.

¹⁷ *Hy sal sy ywer
as wapenrusting opneem
en van die skepping 'n wapen maak
om sy vyande af te weer.

¹⁸ Hy sal geregtigheid
as borsplaat aantrek,
en Hy sal ongeveinsde oordeel
as helm opsit.

¹⁹ Hy sal onoorwinlike heiligheid
as skild neem

²⁰ en sy meedoënlose woede slyp
tot 'n swaard^{*}
en die heelal sal saam met Hom

^z**5:16 diadeem:** Kosbare, versierde voorhoofband as aanduiding van koninklike gesag; vgl Jes 62:3.

^{*}**5:16 pragtige ... Here:** Wys 4:2

^a**5:16 regterhand:** Omdat die regterhand gewoonlik die sterker hand is, is dit dikwels 'n uitdrukking van krag, veral in digterlike verwysings na die regterhand van die Here.

^{*}**5:16 Hy ... beskerm:** Wys 19:8

^{*}**5:17-20** Ps 7:12-13; Jes 59:17-18; Rom 13:12; Ef 6:11-17; 1 Thess 5:8

^{*}**5:20 woede ... swaard:** Deut 32:41; Jes 66:16

teen die dwase mense veg.

²¹ *Goed gerigte weerligstrale
sal wegskiet

en soos uit 'n goedgespande
wolkeboog op die teiken afpyl,

²² en uit 'n katapult sal haelstene
vol woede geslinger word.*

Die water van die see
sal teen hulle woed
en riviere sal meedoënloos
oor hulle spoel.

²³ 'n Sterk wind sal
teen hulle opkom
en soos 'n stormwind
sal dit hulle uitwan.*

Wetteloosheid sal die hele aarde
verwoes
en misdadigheid sal die trone
van maghebbers omgooi.*

6

¹ **Luister dus, konings, en verstaan;
leer, regters oor die eindes

*5:21-23 Vgl Eks 9:23; Jos 10:11; 18:15-16; Jes 28:2; 29:5-6; Luk 21:25

*5:22 haelstene ... word: Eseg 13:3; 38:22; Luk 21:25

*5:23 Sterk ... uitwan: Ps 83:14; Wys 11:20

*5:23 trone ... omgooi: Dan 5:20; Sir 10:12-15; Luk 1:52

*6:1-11 Wys 1:1

*6:1 Ps 2:10; Spr 8:15-16

van die aarde;
² gee gehoor,
julle wat oor die menigte heers
en julle beroem op baie nasies.
³ *Want die mag is aan julle
deur die Here gegee
en die heerskappy
deur die Allerhoogste,
Hy wat julle dade sal ondersoek
en julle besluite sal nagaan.
⁴ *Want alhoewel julle dienaars is
van sy koninkryk
het julle julle oordele
nie opreg gevel nie,
nie die wet gehandhaaf
en nie volgens die wil van God
geleef nie.
⁵ Hy sal skrikwekkend
en vinnig op julle afkom,
want 'n meedoënlose oordeel
word gevel oor diegene
wat gesagsposisies beklee.
⁶ 'n Uiters geringe persoon word
immers uit meegevoel verskoon,
maar magtiges sal op 'n kragtige
manier getoets word.

*6:3 Dan 2:21; 5:18-23; Joh 19:11; Rom 13:1

*6:4 Rom 13:4-6

⁷ *Want Hy, die Here^b oor alles,
sal nie terugdeins vir 'n mens
of ontsag hê vir grootheid nie; *
Hy het immers self
klein en groot gemaak
en Hy sorg op dieselfde manier
vir almal.

⁸ Maar vir die sterkes
lê 'n streng ondersoek voor.

⁹ Tot julle dan, o vorste,
is my woorde gerig,
sodat julle wysheid kan leer
en nie afdwaal nie.

¹⁰ Want diegene wat heilige dinge
op 'n heilige manier bewaar,
sal geheilig word,
en diegene wat dit geleer is,
sal 'n verweer vind.

¹¹ Hunker dus na my woorde,
smag daarna
en julle sal onderrig word.

¹² *Wysheid straal en verdof nie;
sy^c word maklik gesien

*6:7 Job 34:19; Spr 22:2; Sir 35:15-16

^b6:7 **Here:** Die Griekse woord hier is *despotes*. Gewoonlik is dit die woord *kurios* wat vertaal word as “Here”.

*6:7 **Hy ... grootheid nie:** Deut 10:17

*6:12-20 Spr 8:1-21

^c6:12 **sy:** Wysheid (*Sofia* in Grieks) word altyd in ‘n vroulike vorm aangedui.

deur hulle wat haar liefhet
en gevind deur hulle wat haar soek.*

¹³ Reeds vooraf maak sy haarself
bekend aan dié wat haar begeer.

¹⁴ *Wie vroeg opstaan
om na haar te soek,
hoef nie hard te werk nie,
want hy sal haar vind
waar sy reeds by sy poorte sit.

¹⁵ Inderdaad, om oor haar
na te dink,
bring volkome insig,
en wie wakker bly om haar ontwil,
sal gou sonder sorge wees.

¹⁶ *Aangesien sy rondsoek na mense
wat haar waardig is,
vertoon sy haar welwillend
aan hulle op hulle paaie
en ontmoet sy hulle in elke gedagte.

¹⁷ Want die ware begin van Wysheid
is 'n begeerte na onderrig,*
en besorgdheid oor onderrig
is liefde,^d

*6:12 gevind ... soek: Spr 8:17; Wys 1:2; Sir 6:27

*6:14 Spr 8:1-2; Sir 6:36

*6:16 Spr 1:20-21; 8:2-3

*6:17 Want ... na onderrig: Spr 4:7

^d6:17 liefde: In sommige teksuitgawes vorm dit deel van Wys 6:18.

¹⁸ en liefde behels
die handhawing van haar wette,^{*}
en aandag aan die wette
gee die versekering
van onsterflikheid,^{*}
¹⁹ en onsterflikheid laat 'n mens
naby aan God wees.
²⁰ 'n Begeerte na wysheid
lei dus tot koningskap.
²¹ As julle julle dan verlustig
in trone en septers,
vorste oor die volke,
betoon eer aan Wysheid,
sodat julle vir altyd kan heers.

Oorsprong, aard en mag van Wysheid

²² Wat Wysheid is
en hoe sy^e ontstaan het,^{*}
sal ek julle meedeel,
en ek sal nie geheimenisse
van julle weerhou nie,
maar haar spoor van die begin
van die skepping af volg
en die kennis oor haar
aan die lig bring
en nooit van die waarheid afwyk nie.

^{*} 6:18 en liefde ... haar wette: Deut 11:1; Sir 2:15; Joh 14:15

^{*} 6:18 aandag ... onsterflikheid: Wys 8:13

^e 6:22 sy: Vgl voetnoot in Wys 6:12.

^{*} 6:22 Wysheid ... het: Sir 1:4

²³ *Ek sal ook nie 'n reisgenoot word
van verterende afguns nie,
want dit het geen deel aan Wysheid nie.

²⁴ Wyses in groot getalle
hou redding vir die wêreld in*
en 'n verstandige koning
bestendigheid vir die volk.

²⁵ Daarom, laat julle
deur my woorde onderrig
en julle sal daarby baat.

7

¹ Ook ek is 'n sterflike mens soos almal,*
'n afstammeling van die eerste mens
op aarde geskape,
en in die skoot van my moeder
is ek gevorm tot vlees,*

² binne 'n periode van tien maande
saamgepers met bloed
uit die saad van 'n man en die genot
wat die slaap vergesel het.

³ En toe ek gebore is,
het ek ook die gemeenskaplike lug
begin inasem

*6:23 Wys 7:13

*6:24 Wyses ... in: Spr 11:14

*7:1 Ook ... almal: Sir 17:1; Hand 10:26

*7:1 in ... vlees: Ps 139:13-16

en op die aarde
— wat aan dieselfde lyding
blootgestel is — beland,^f
terwyl ek net soos almal
my eerste huilkreet gegee het.
⁴ Ek is in doeke toegedraai
en met sorg grootgemaak.
⁵ Want geen koning se bestaan
het op 'n ander manier begin nie;
⁶ * daar is vir almal één ingang
in die lewe in,
en een en dieselfde uitgang.
⁷ ** Daarom het ek gebid
en insig is vir my gegee;
ek het God aangeroop
en die gees van Wysheid
het na my gekom.
⁸ * Ek het haar⁸ verkies
bo septers en trone
en in vergelyking met haar
het ek rykdom as nietig geag.
⁹ Ek het haar nie vergelyk

^f**7:3 op die ... beland:** Dit verwys na wat met die kind gebeur as gevolg van die ma se posisie tydens geboorte; vgl Eks 1:16.

***7:6** Job 1:21

***7:7-21** 1 Kon 3:5-15; 4:29-31; 2 Kron 1:6-12

***7:7** Wys 8:21; Ef 1:17

***7:8-10** Job 28:15-19; Spr 3:13-15; 8:10-11,19

⁸**7:8 haar:** Wysheid (*Sofia* in Grieks) word altyd in 'n vroulike vorm aangedui.

met 'n kosbare juweel nie,
want vir haar is al die goud
slegs 'n bietjie sand
en teenoor haar sal silwer
soos klei gereken word.

¹⁰ *Ek het haar liefgehad
bo gesondheid en skoonheid,
en ek het verkies om haar te besit
in plaas van lig,
want haar glans bly altyd skyn.

¹¹ **Alles wat goed is,
het saam met haar na my gekom,
en onskatbare rykdom
deur haar hande.

¹² Ek was oor alles verheug
omdat Wysheid die gids
daarvan was,
maar ek het nie geweet dat sy
die oorsprong daarvan is nie.*

¹³ *Ek het sonder bedrog geleer
en ek deel dit sonder afguns;
ek steek haar rykdom nie weg nie,

¹⁴ want dit is vir mense
'n onuitputlike skat.

*7:10 Jes 60:19-20; Wys 7:29-30

*7:11-12 Wys 8:5

*7:11 1 Kon 3:3; Sir 1:17; 47:18

*7:12 nie geweet ... nie: Wys 7:21

*7:13 Wys 6:22-23

Diegene wat dit verkry,
verwerf vriendskap met God;*
hulle is aanbeveel op grond van
die gawes wat uit onderrig spruit.

¹⁵ Mag God my dit gun om my
met gesonde oordeel uit te druk,
en om te beplan op 'n manier
wat die gawes waardig is,
want Hy is self 'n gids vir Wysheid
en ook die Een wat wyse mense reghelp.

¹⁶ Want ons en ons woorde
is in sy hand,
so ook alle insig in
en kennis van ambagte.*

¹⁷ Want Hy het vir my die ware kennis
van dit wat bestaan, gegee,
om die samestelling van die heelal
en die werking van die elemente
te verstaan —

¹⁸ die begin en einde en middel
van tye,
die wisselinge van die sonstilstande
en die veranderinge van die seisoene,

¹⁹ die jaarsiklusse
en die sterrekonstellasies,

²⁰ die geaardhede van diere
en die instinkte van wilde diere,

*7:14 Diegene ... God: Wys 7:28

*7:16 alle ... ambagte: Eks 31:3

die magte van geeste
en die gedagtes van mense,
die verskillende plante
en die krag van wortels.

²¹ * Alles het ek leer ken —
sowel verborge as bekend —
want die ontwerper van alles,
Wysheid, het my geleer.

²² ** Want in haar is daar 'n gees
wat intelligent is, heilig,
uniek, veelsydig, subtiel,
beweeglik, helder, onbesoedeld,
duidelik, onkwesbaar,
lief vir die goeie, skerp,
²³ onstuitbaar, weldadig, mensliewend,
standvastig, seker, sorgeloos,
almagtig, wat oor alles toesig hou,
en wat alle geeste deurdring,
dié wat intelligent, suiwer
en geheel en al subtiel is.

²⁴ Want Wysheid is beweegliker
as enige beweging,
en sy dring in alles in
en deurdring alles
vanweë haar suiwerheid.

*7:21 Wys 7:12

*7:22 — 8:8 Job 28:12-27; Wys 1:6-7

*7:22-23 Jak 3:17

²⁵ *Want sy is die asem
van die krag van God,
en die suiwer uitvloei-
sel
van die heerlikheid
van die Almagtige;
daarom kan niks wat besoedel is,
tot haar deurdring nie.

²⁶ Want sy is die weerkaatsing
van ewige lig,*
'n vlekkelose spieël
van die werkende mag van God
en 'n beeld van sy goedheid.

²⁷ Hoewel sy één is,
is sy tot alles in staat,
en terwyl sy in haarself bly,
vernuwe sy alle dinge
en van geslag tot geslag
gaan sy heilige siele^h binne *
en maak sy van hulle
vriende van God* en profete,

²⁸ *want God het niks lief nie
behalwe die een

*7:25-26 Sir 1:9-10; 24:3; Joh 1:1-14; Heb 1:1-3

*7:26 ewige lig: Ps 18:29; Jes 60:19-20; Hab 3:4; Joh 1:9; 2 Kor 4:4,6; Heb 1:3; 1
Joh 1:5

^h7:27 siele: Mense se gemoed met hulle emosies en stemmings.

*7:27 gaan sy ... binne: Wys 1:4

*7:27 vriende van God: Vgl Jak 2:23

*7:28 Wys 7:14; 8:3

wat met Wysheid saamwoon.

²⁹ *Want sy is mooier as die son
en sy oortref elke sterrekonstellasie.
Wanneer sy met lig vergelyk word,
is sy helderder,
³⁰ want die nag volg wel ná die lig,
maar die kwaad is nie sterker
as die Wysheid nie.

8

¹ *Wysheid strek haar kragtig uit
van die een uiteinde tot die ander
en bestuur alle dinge voortreflik.

² Ek het haarⁱ liefgehad
en van my jeug af gesoek
en begeer om haar as bruid
vir myself te neem;*
ek het 'n liefhebber geword
van haar skoonheid.

³ Sy verleen glans
aan haar adellike afkoms

*7:29 Wys 7:10

*8:1 Wys 1:7; Sir 24:3-6

ⁱ8:2 haar: Wysheid (*Sofia* in Grieks) word altyd in 'n vroulike vorm aangedui.

*8:2 haar liefgehad ... neem: Spr 7:4; Wys 8:9,16,18; Sir 15:2

deur met God te leef,
en die Here^j oor alle dinge
het haar lief.*

⁴* Sy is immers 'n ingewyde
in die kennis van God
en sy maak 'n keuse uit sy werke.

⁵* As rykdom 'n begeerlike besitting
in die lewe is,
wat is ryker as Wysheid
wat alles bewerkstellig?

⁶* En as insig dinge tot stand bring,
wie is 'n groter ontwerper
van die bestaande dinge as sy?

⁷ En as iemand geregtigheid liefhet —
die vrug van haar arbeid is deugde.
Sy leer mense immers soberheid
en insig, geregtigheid en moed.

Niks in die lewe is vir mense
van groter waarde
as hierdie dinge nie.*

⁸ En as iemand ook sou strewe
na groter ervaring —

^j**8:3 Here:** Die Griekse woord hier is *despotes*. Gewoonlik is dit die woord *kurios* wat vertaal word as “Here”.

***8:3 deur ... lief:** Wys 7:28

***8:4** Spr 8:27-30; Wys 9:9

***8:5** Wys 7:11-12,21

***8:6** Vgl Spr 8:22-31; Joh 1:3

***8:7 Sy leer ... nie:** Job 29:1-5

sy ken die verlede en het 'n vermoede
van wat in die toekoms lê;*

sy dra kennis van die nuanses
van woorde en die oplossing
van raaisels;*

tekens en wonders ken sy vooraf,
en so ook die uitkomst
van seisoene en tye.

⁹ *Ek het daarom besluit
om haar te neem
om saam met my te leef,
in die wete dat sy vir my
'n raadgewer van goeie dinge sal wees
en 'n aansporing te midde
van sorg en smart.

¹⁰ Deur haar sal ek aansien verkry
onder die menigtes,
en eer onder die ouer mans,
al is ek jonk.*

¹¹ *Ek sal skerpsinnig bevind word
in die oordeel,
en bewondering afdwing
in die oë van die magtiges.

*8:8 sy ken ... lê: Sir 42:19

*8:8 kennis ... raaisels: 1 Kon 10:1-4; Sir 39:1,3; 47:15-17

*8:9 Wys 8:2

*8:10 eer ... jonk: Ps 119:100

*8:11 1 Kon 3:28; DanGr 13:50,64

¹² Wanneer ek swyg, sal hulle wag,
en wanneer ek praat,

sal hulle aandag gee,*

en as ek lank die woord voer,

sal hulle die hand op die mond lê.*

¹³ *Deur haar sal ek onsterflikheid besit

en 'n ewige herinnering nalaat

aan dié wat ná my kom.

¹⁴ *Ek sal volke regeer, en nasies

sal hulle aan my onderwerp.

¹⁵ Skrikwekkende heersers

sal my vrees wanneer hulle van my hoor;

onder die menigte sal ek my

as goeie koning bewys

en in die oorlog as dapper man.

¹⁶ *Wanneer ek by die huis aankom,

sal ek by haar rus vind,

want om saam met haar te verkeer,

bring geen verbittering mee nie,

en om saam met haar te leef,

ook nie droefheid nie,

slegs vreugde en blydschap.

¹⁷ Dit het ek in my binneste oordink

en in my hart bepeins —

*8:12 Wanneer ... gee: Job 29:21-23

*8:12 hand ... lê: Spr 30:32; Miga 7:16; Sir 5:12

*8:13 Ps 112:6; Sir 39:9; Wys 6:18; 8:17

*8:14 Spr 8:15-16

*8:16 Sir 6:28

dat 'n verbintenis met Wysheid
onsterflikheid inhou,*
¹⁸ * en vriendskap met haar
loutere genot meebring,
dat in die moeitevolle arbeid
van haar hande
onuitputlike rykdom lê,
dat insig gekweek word
wanneer 'n mens in haar skool
onderrig word,
en dat 'n roemryke naam verkry word
deur met haar gesprek te voer.
Ek het toe rondgegaan op soek
na 'n manier waarop ek haar
vir myself kon bekom.
¹⁹ As kind was ek van nature
skrander
en 'n goeie siel^k het my toegeval —
²⁰ en meer nog: omdat ek goed was,
het ek 'n vlekkelose liggaam bewoon.
²¹ * Omdat ek besef het dat ek haar
op geen ander manier
sou kon besit nie
tensy God haar skenk
— en dit was inderdaad 'n teken

* **8:17 dat ... inhou:** Wys 6:18-19; 15:3

* **8:18 Spr** 8:18

^k**8:19 siel:** Die mens se bewuste, innerlike self.

* **8:21** Wys 7:7

eie aan insig om te weet
van wie die gawe kom —
het ek die Here genader, tot Hom gebid,
en met my hele hart gesê:

9

¹ * “God van ons vaders
en Here van ontferming —
U wat alle dinge
deur u woord gemaak het*
² * en deur u wysheid
die mens voorberei het
sodat hy kan heers oor dit
wat U geskep het
³ en die wêreld kan bestuur
in heiligheid en geregtigheid,
en in opregtheid van gees¹
regspraak kan uitoefen —
⁴ * skenk my die Wysheid
wat langs u troon sit
en weier my nie 'n plek
onder u diensknegte nie.

*9:1-12 1 Kon 3:6-9; 2 Kron 1:8-10

*9:1 U ... gemaak het: Ps 33:6; Sir 42:15; Joh 1:1,3

*9:2 Gen 1:26,28; Ps 8:7; Wys 10:1-2

¹9:3 gees: Letterlik ‘siel’. Dit verwys na die mens se bewuste, innerlike self en geestelike ingesteldheid.

*9:4 Spr 8:30

⁵ Ek is immers u slaaf
en 'n seun van u slavin,*
'n mens wat swak is en kort leef,
en gering is as dit kom
by die verstaan van regspleging
en die uitvoering van wette.

⁶ Want selfs as iemand
volmaak onder mense sou wees,
sal hy as niks gereken word
as die Wysheid wat van U afkomstig is, ontbreek nie.

⁷ *U het my tot koning
van u volk verkies
en tot regter van u seuns en dogters.

⁸ *U het my aangesê om 'n tempel
op u heilige berg te bou
en 'n altaar in die stad
waarin u woning is,
'n weergawe van die heilige •tabernakel*
wat U van die begin af voorberei het.

⁹ *By U is die Wysheid,
wat u werke ken
en teenwoordig was
toe U die wêreld gemaak het,
en verstaan wat goed is in u oë

*9:5 Ek ... slavin: Job 7:1-2

*9:7 1 Kon 1; 1 Kron 28:5-6

*9:8 2 Sam 7:13; 1 Kon 5:5 — 6:38; 2 Kron 3:1; Sir 47:13

*9:8 weergawe ... tabernakel: Eks 25:9,40; 26:30; Heb 8:2,5

*9:9 Spr 8:22-31; Wys 8:3-4; Sir 24:3-9

en wat reg is ooreenkomstig u gebooie.

¹⁰ Stuur Wysheid

vanuit u heilige hemele,

ja, stuur haar^m

vanaf u heerlike troon,

sodat sy saam met my kan arbei

en ek mag verstaan

wat vir U aanneemlik is.

¹¹ *Sy weet en verstaan immers alles

en sal my op 'n verstandige manier

in my doen en late lei;

sy sal my bewaar deur haar heerlikheid.

¹² My dade sal daarom

aanvaarbaar wees;

ek sal die volk regverdig oordeel

en die troon van my vader

waardig wees.

¹³ *Want watter mens

kan die raadsplan van God ken?

Of wie kan begryp wat die Here wil?

¹⁴ Want die redenasies van sterflinge is weifelend

en ons gedagtes is onseker.

¹⁵ 'n Verganklike liggaam

beswaar immers die sielⁿ

en die aardse tentwoning rus swaar

^m**9:10 haar:** Wysheid (*Sofia* in Grieks) word altyd in 'n vroulike vorm aangedui.

^{*}**9:11** Wys 7:22-23

^{*}**9:13-18** Job 38:31-38; Jes 40:12-14; Rom 11:34; 1 Kor 2:16

ⁿ**9:15 siel:** Die mens se bewuste, innerlike self.

op die verstand met sy baie sorg.

¹⁶ *Ons vorm beswaarlik 'n vermoede oor die aardse dinge,

en met moeite ontdek ons

die voor die hand liggende;

wie dan het die hemelse dinge

al nagespeur?

¹⁷ *En wie het u plan geken,

tensy Ú die wysheid geskenk het

en u Heilige Gees vanuit die hoogste

hemele^o gestuur het?

¹⁸ *So is die mense op aarde

langs die regte paaie gelei

en is hulle onderrig in

wat vir U aanneemlik is,

en is hulle deur die Wysheid gered.”

10

Rol van Wysheid in Israel se geskiedenis

¹ *Wysheid het die eerste

geskape mens,

vader van die mensdom,

hom, wat alleen geskep is, bewaar,

hom van sy oortreding gered,

***9:16** Jes 55:9; Matt 11:27; Joh 3:12

***9:17** 1 Kor 2:10-11

^o**9:17 hemele:** Dit weerspieël die antieke wêreldbeeld, naamlik dat daar verskillende hemele is, waaronder die wolkehemel, die sterrehemel of uitpansel, en die derde hemel waar God woon.

***9:18** Bar 4:4

***10:1-2** Gen 1:1 — 3:24; Wys 9:2; Sir 49:16

² en hom krag gegee

om oor alles te heers.

³ *Maar 'n onregverdige man

het in sy toorn

van haar afvallig geword

en ten gronde gegaan

toe hy in 'n woedeaanval

sy broer vermoor het.

⁴ Wysheid het weer die aarde,

wat as gevolg van hom

met 'n watervloed bedek is,

gered

toe sy^p die regverdige^q

in 'n eenvoudige houtstruktuur

veilig geloods het.

⁵ En sy het, toe die nasies

in hulle gesamentlike boosheid

in verwarring gebring is,*

die regverdige een herken

en hom onberispelik

voor God se oë bewaar

en hom te midde van

sy intense smart oor sy kind

sterk laat staan.*

***10:3** Gen 4:1-16

^p**10:4** sy: Wysheid (*Sofia* in Grieks) word altyd in 'n vroulike vorm aangedui.

^q**10:4** regverdige: Dit verwys na Noag; vgl Gen 5:28 — 9:29; 1 Pet 1:20.

***10:5** nasies ... is: Gen 11:1-9

***10:5** die regverdige ... staan: Gen 12:1-3; 15:6; 22:1-19

⁶ *Terwyl die goddeloses
vernietig is,
het sy 'n regverdige^r gered,
en het hy ontkom aan die vuur
wat neergesak het
op die Pentapolis.^s

⁷ As getuienis van hulle boosheid
lê die onvrugbare land
nog steeds en smeul
met bome wat vrugte dra
wat nooit ryp word nie,^{*}
en staan daar 'n soutpilaar
as gedenkteken^{*}
van 'n ongelowige siel.^t

⁸ Want omdat hulle Wysheid
geïgnoreer het,
is hulle nie alleen verhinder
om die goeie dinge te ken nie,
maar het hulle ook
vir die mensdom
'n herinnering van hulle dwaasheid
nagelaat,

***10:6-8** Gen 19:1-29

^r**10:6 regverdige:** Dit verwys na Lot.

^s**10:6 Pentapolis:** 'n Groep van vyf Filistynse stede: Gasa, Askelon, Asdod, Gat en Ekron; vgl 1 Sam 6:17.

***10:7 As getuienis ... word nie:** Deut 32:32

***10:7 soutpilaar as gedenkteken:** Gen 19:26; Luk 17:32

^t**10:7 siel:** Die mens se bewuste, innerlike self.

sodat hulle dwalinge nie verborge
sou kon bly nie.

⁹ *Maar Wysheid het dié
wat haar gedien het
uit hulle beproewings gered.

¹⁰ *Sy het 'n regverdige
wat gevlug het
voor die woede van sy broer^u
op reguit paaie gelei;
sy het hom die koninkryk van God
gewys
en hom kennis van heilige dinge
gegee;
sy het hom voorspoedig gemaak
in sy moeitevolle arbeid
en sy harde werk suksesvol
gemaak.

¹¹ *Toe mense in hulle hebsug hom^v
probeer uitbuit het,
het sy hom bygestaan
en hom ryk gemaak.

¹² Sy het hom beskerm
teen sy vyande
en hom veilig bewaar teen diegene

***10:9-12** Gen 25:19 — 35:29

***10:10** Gen 27:41-45; 28:10-22; 32:24-30

^u**10:10 regverdige ... broer:** Dit verwys na Jakob.

***10:11** Gen 30:25-43

^v**10:11 hom:** Dit verwys na Jakob.

wat strikke vir hom gestel het.
Na sy hewige stryd het sy hom
die oorwinning geskenk,
sodat hy kon weet dat godsvrug
magtiger is as enigiets anders.
¹³ ******Toe 'n regverdige man^w
as slaaf verkoop is,
het sy hom nie in die steek
gelaat nie,
maar hom uit die sonde gered.
¹⁴ Sy het saam met hom afgegaan
in die put
en hom nie in sy boeie verlaat nie,
totdat sy hom die koninklike septer
besorg het
en mag gegee het oor dié wat hom
onderdruk het.
Sy het dié wat hom beskimp het,
ontmasker as leuenaars
en hom ewige roem geskenk.
¹⁵ ****** Sy het 'n heilige volk
en 'n blaamlose nageslag
bevry uit 'n nasie
wat hulle onderdruk het.

* **10:13-14** Gen 37:1 — 50:26

* **10:13** Ps 105:17-22

^w**10:13 regverdige man:** Dit verwys na Josef.

* **10:15-21** Eks 13:1 — 15:21

* **10:15** Wys 19:1-5

¹⁶ *Sy het 'n ampsdraer^x
van die Here besiel
en hy het vreesaanjaende konings
met wonders en tekens
weerstaan.

¹⁷ *Sy het heiliges beloon
vir hulle moeite
en hulle gelei
op 'n wonderbaarlike weg;
bedags was sy vir hulle
'n beskutting
en snags 'n vlam van sterre.

¹⁸ Sy het hulle deur die Rooisee^y
laat trek
en hulle deur baie waters gelei.

¹⁹ Sy het egter hulle vyande
laat verdrink
en hulle weer uit die onpeilbare
diepte^z uitgebraak.

* **10:16** Jes 63:11-14; Wys 1:4

^x**10:16 ampsdraer:** Dit verwys na Moses; vgl Eks 4:10; 14:31; Num 11:11; 12:7-8; Deut 3:24; 34:5; Heb 3:5.

* **10:17** Wys 18:3

^y**10:18 Rooisee:** In Eks 10:19; 13:18 en elders word die Hebreëuse pleknaam vertaal “Rietsee”. Die •Septuagint, wat deur die NT gebruik is (vgl Hand 7:36; Heb 11:29), vertaal dit “Rooisee”. In antieke tye kon die “Rooisee” waarskynlik na sowel die Golf van Suez (Rooisee) as die Golf van Akaba verwys het.

^z**10:19 onpeilbare diepte:** In Grieks *abussos*. Dit verwys na die beskouing in antieke tye waarvolgens bese geeste en demone in 'n diep onderaardse woonplek gevange gehou is.

²⁰ Daarom het die regverdiges^a
die goddeloses geplunder
en u heilige Naam, Here, besing,
en u beskermende hand
uit een mond geprys.

²¹ Want die Wysheid het die mond
van stommes geopen*
en die tonge^b van suigeling
welsprekend gemaak.*

11

¹ Wysheid het hulle dade
voorspoedig gemaak
deur die hand
van 'n heilige profeet.^c

²* Hulle het deur 'n onbewoonde
woestyn^d getrek,
en hulle tente opgeslaan
op onbegaanbare plekke.

³* Hulle het hulle teenstanders

^a**10:20 regverdiges:** Mense wat volgens God se wil lewe en wie se saak reg is voor God.

* **10:21 mond van ... geopen:** Jes 35:6

^b**10:21 tonge:** Die tong word geassosieer met spraak.

* **10:21 tonge ... gemaak:** Ps 8:3; Matt 21:16

^c**11:1 'n heilige profeet:** Dit verwys na Moses; vgl Deut 18:15-18; Hos 12:14.

* **11:2** Eks 15:22 — 17:6

^d**11:2 woestyn:** 'n Verlate, deels onherbergsame gebied, met 'n skaarste aan plantegroei, waar kleinvee kon wei.

* **11:3** Eks 17:8-16

weerstaan en hulle vyande
afgeweer.

⁴*Hulle het dors geword
en U aangeroop,
en hulle is water gegee
uit 'n steil rots;
hulle dors is geles uit 'n harde klip,

⁵want wat 'n straf
vir hulle vyande was,
het hulle in hulle nood bevoordeel.

⁶In die plek van die bron
van 'n standhoudende rivier
— troebel gemaak
en met bloed besoedel,^e
⁷wat gedien het as straf
vir die opdrag
dat die kindertjies
doodgemaak moes word* —
het U egter vir hulle onverwags
oorvloedig water gegee.

⁸Deur die dors wat hulle toe
gely het,
het U aangetoon hoe U
hulle vyande gestraf het.

*11:4 Eks 17:1-7; Num 20:2-11; Deut 8:15; Ps 107:5-6

^e11:6 troebel ... besoedel: Dit verwys na die eerste plaag in Egipte; vgl Eks 7:14-24.

*11:7 kindertjies ... moes word: Eks 1:22

⁹ *Want toe hulle op die proef

gestel is

— alhoewel hulle met deernis

getugtig^f is —

het hulle begryp hoe die goddeloses
veroordeel en met toorn gefolter is.

¹⁰ Want aan die een kant het U

soos 'n vader u eie mense

vermanend getoets,

maar aan die ander kant

soos 'n wrede koning

die goddeloses veroordeel

en laat martel.

¹¹ Of hulle nou weg was

van die huis, of tuis,

hulle was ewe terneergedruk,

¹² want 'n dubbele verdriet

het hulle oorweldig,

en hulle het gesug wanneer hulle

aan die verlede gedink het;

¹³ want toe hulle gehoor het

dat u volk bevoordeel is*

deur die plaë

waarmee hulle getref is,

het hulle die Here daarin gesien.

* **11:9-10** Deut 8:2-5; 12:21-22; Job 5:17; Jer 10:24-25; Wys 3:5-6

^f**11:9 getugtig:** Die Griekse werkwoord *paideuō* kan benewens 'opvoed, onderrig' ook 'dissiplineer, tugtig' beteken; •Opvoed.

* **11:13 u volk bevoordeel is:** Eks 14:25; Wys 16:2

¹⁴ Want die man wat hulle destyds
as vondeling^g spottend
verwerp het,^{*}
oor hom was hulle na afloop
van die gebeure verwonderd;^{*}
hulle het 'n ander dors as dié
van die regverdiges^h gehad.

Oor goddelike genade

¹⁵ ^{**}In ruil vir hulle sinlose
gedagtes van onreg
waardeer hulle verlei is,
en hulle verering van redelose
reptiele en veragtelike
ongediertes,
het U 'n menigte redelose diere
as straf na hulle gestuur,
¹⁶ ^{*}sodat hulle kon insien:
Waardeer 'n mens sondig,
daardeur word jy gestraf.
¹⁷ Want u almagtige hand
wat die wêreld geskep het

^g**11:14 vondeling:** Dit verwys na Moses; vgl Eks 2:1-6.

^{*}**11:14 spottend ... het:** Eks 5:4; 10:28

^{*}**11:14 oor hom ... verwonderd:** Eks 11:3

^h**11:14 regverdiges:** Mense wat volgens God se wil lewe en wie se saak reg is voor God.

^{*}**11:15-16** Eks 8:1 — 10:20; Wys 15:18 — 16:1; 12:23-24

^{*}**11:15** Rom 1:23

^{*}**11:16** Wys 18:4

uit ongevormde materie,
was nie onmagtig om 'n klomp bere
of kwaai leeus op hulle los

te laat nie,

¹⁸ of ongekende, nuut geskepte,
verwoede wilde diere,
wat asemstote vol vuur uitblaas,
of rookwalms snuiwend
versprei,
of verskriklike vonke
uit hulle oë laat blits.

¹⁹ Nie net besering deur die diere
kon hulle vernietig nie,

maar bloot die diere
se angswekkende voorkoms.ⁱ

²⁰ Selfs hieronder kon hulle
deur 'n enkele asemstoot
ten gronde gaan,
vervolg deur geregtigheid
deur u kragtige asem.*

Maar U het alles georden
volgens maat en getal en gewig.

²¹ Groot krag is immers altyd
tot u beskikking
en wie sal die sterkte van u arm
kan weerstaan?

ⁱ11:19 maar ... voorkoms: Kan ook vertaal word “maar bloot die aanskoue van die diere”.

*11:20 deur ... asem: Wys 5:23

²² *Want die hele wêreld is in u oë
soos iets wat die weegskaal liggies
laat beweeg
en soos 'n doudruppel
wat in die vroeë oggend
op die grond val.

²³ *Maar U ontferm U oor almal,
omdat U tot alles in staat is,
en U sien mense se sondes oor
sodat hulle tot bekering kan kom.

²⁴ *Want U is lief vir alles
wat bestaan
en verag niks van wat U
gemaak het nie;
want as U iets sou haat,
sou U dit nie gevorm het nie.

²⁵ En hoe sou iets kon bly bestaan
as dit nie u wil was nie,
of behoue kon bly as dit nie
deur u woord ontstaan het nie?

²⁶ *Maar U spaar alle dinge,
omdat dit aan U behoort, o Here,^j
Liefhebber van alles wat lewe.

* **11:22** Jes 40:15,17

* **11:23** Wys 12:2,8,10; Hand 17:30; Rom 2:4

* **11:24-26** Wys 1:13-14; 15:1

* **11:26** Wys 2:16

^j**11:26 Here:** Die Griekse woord hier is *despotes*. Gewoonlik is dit die woord *kurios* wat vertaal word “Here”.

12

¹ *U onverganklike gees
is immers in almal.

² *Daarom tugtig U hulle
wat oortree bietjie vir bietjie
en vermaan U hulle deur hulle
te herinner aan hulle sondes,
sodat hulle, bevry van die kwaad,
in U kan glo, Here.

³ *Want U het hulle wat lank gelede
u heilige land* bewoon het,

⁴ *gehaat oor hulle
gruwelike praktyke —
hulle towerkunste
en onheilige rituele,

⁵ *hulle meedoënlose doodmaak
van kinders
ook hulle offermaaltye
van mensvleis en mensebloed;
en omdat hulle ingewydes
van 'n geheime kultus was,

⁶ *en ouers wat hulle hulpelose

*12:1 Gen 2:7; 6:3; Job 27:3; Ps 104:29-30

*12:2 Wys 11:23

*12:3-7 Deut 12:31; 18:9-13

*12:3 u heilige land: Sag 2:12

*12:4-6 Lev 18:21; 20:2-5; Deut 18:9-14

*12:5 Wys 14:23

*12:6 Lev 20:5-6

kinders^k vermoor het.
Daarom het U besluit
om hulle uit te delg deur die hand
van ons vaders,
⁷ sodat die land, wat vir U
die kosbaarste van alle lande was,^{*}
'n waardige nedersetting vir God
se kinders kon wees.^{*}
⁸ Maar ook hierdie ouers
het U gespaar omdat hulle
mense was,^{*}
en U het perdebye^{*} as voorlopers
van u strydماغ gestuur
om hulle bietjie vir bietjie
uit te roei.
⁹ *U was inderdaad nie onmagtig
om die goddeloses in een veldslag
aan die regverdiges^l
te onderwerp,
of hulle deur vreesaanjaende diere,
of met 'n onverbiddelike woord
binne 'n oomblik uit te wis nie;

^k12:6 kinders: Letterlik 'siele'. Dit verwys hier na die mens in sy totale bestaan.

^{*}12:7 land ... lande was: Deut 11:12

^{*}12:6-7 Daarom ... wees: Num 33:51-56

^{*}12:8 ouers ... was: Ps 103:14; Wys 11:23

^{*}12:8 perdebye: Eks 23:28; Deut 7:20; Jos 24:12

^{*}12:9 Wys 11:7-20

^l12:9 regverdiges: Mense wat volgens God se wil lewe en wie se saak reg is voor God.

¹⁰ * maar deur hulle
bietjie vir bietjie te oordeel,
het U hulle ruimte gegee vir berou,
alhoewel U geweet het dat hulle
van verdorwe afkoms was,
dat die boosheid iets aangebore
by hulle was
en dat hulle denkwyse
tot in ewigheid
nooit sou verander nie.

¹¹ Hulle geslag was immers
van die begin af vervloek; *
ook het U sonder vrees
vir enigiemand
hulle van hulle sondes vrygeskeld.

¹² *Want wie durf sê:
“Wat het U gedoen?”*
Of wie sal u oordeel teenstaan?
En wie sal U aankla omdat nasies
wat U gemaak het,
verlore gegaan het?
Of wie sal teen U in 'n hofsaak
optree* as pleitbesorger
vir die onregverdiges?

*12:10 Wys 11:23

*12:11 Hulle ... vervloek: Gen 9:25-27; Wys 3:12

*12:12-18 Ps 76:7-12; Wys 15:1; Rom 9:14-21

*12:12 Wat ... gedoen: Job 9:12; Jes 45:9

*12:12 wie sal teen ... optree: Job 9:19

¹³ *Daar is immers geen ander god
behalwe U nie;
U gee om vir almal,
sodat U kan bewys dat U
nie onregverdig geoordeel het nie.

¹⁴ Geen koning of enige heerser
sal U kan konfronteer
ter verdediging
van hulle wat U gestraf het nie.

¹⁵ *Want U is regverdig
en beheer alle dinge regverdig,
terwyl U dit nie beskou
as eie aan u mag
om 'n persoon te veroordeel
wat nie gestraf behoort
te word nie.

¹⁶ *Want u krag is die bron
van geregtigheid,
en omdat U oor alle mense heers,
kan U almal spaar.

¹⁷ Want U toon u krag
wanneer iemand twyfel
aan u volkome mag,
en U straf die oormoed
van hulle wat u mag wel ken.

¹⁸ Maar U wat beskik oor krag,

*12:13-14 Hand 5:39

*12:15 Gen 18:23-26

*12:16 Wys 11:26; Matt 5:45

U oordeel met sagtheid en regeer
oor ons met groot
verdraagsaamheid,
want U beskik oor die vermoë
om enigiets te doen
wanneer U so wil.*

¹⁹ Deur sulke dade het U
u volk geleer
dat die regverdige
ook mensliewend moet wees,*
en het U u kinders met hoop vervul
omdat U aan hulle berou skenk
vir hulle sondes.

²⁰ *Want as U u kinders se vyande,
wat die dood verdien,
met soveel sorg en toegeeflikheid
gestraf het
deur hulle tyd en ruimte te gun
om van hulle kwaad ontslae te raak —

²¹ *met hoeveel nougesetheid
het U nie u kinders geoordeel

* **12:18 enigiets ... wil:** Ps 115:3; 135:6

* **12:19 regverdige ... wees:** Wys 1:6; 7:23; Matt 5:43-48

* **12:20** Wys 11:23; 12:10; Rom 9:22

* **12:21-22** Wys 11:9-10

aan wie se vaders U ede
en verbonde
met beloftes van seëninge
gegee het nie?*

²² *U tugtig^m ons dus,
maar kasty ons vyande
tienduisend keer meer,
sodat ons, wanneer ons oordeel,
u goedheid ter harte kan neem,
en wanneer ons geoordeel word,
ontferming kan verwag.

²³ *Daarom het U hulle
wat 'n dwase
en verkeerde leefwyse
gevoer het,
deur hulle eie gruwels gekasty.

²⁴ *Hulle het immers verder
op dwaalweë weggedwaal
omdat hulle die mees veragtelike
en afskuwelike onder die diere
as gode aanvaar het;
hulle is mislei soos dwase kinders.

²⁵ Daarom het U oor hulle,

*12:21 aan ... nie: Gen 12:7

*12:22 Wys 11:9-10

^m12:22 tugtig:: Die Griekse werkwoord *paideuō* kan benewens ‘opvoed, onderrig’ ook ‘dissiplineer, tugtig’ beteken; •Opvoed.

*12:23-24 Eks 7:14 — 11:10; Wys 11:15-16

*12:24 Rom 1:23

soos oor onverstandige kinders,
die oordeel laat neerkom
tot hulle bespotting.

²⁶ Maar hulle wat hulle nie
deur spottende berisping
laat tereg wys het nie,
sal die verdiende oordeel
van God ervaar.

²⁷ Want hulle was verontwaardig
oor die wesens
waaronder hulle gely het.

Omdat hulle gestraf is
deur juis die diere
wat hulle as gode beskou het,
het hulle Hom, vir wie hulle
so lank geweier het om te ken,^{*}
gesien, en begryp:
Hy is die ware God^{*} —
en daarom het die allerswaarste
straf hulle vroeër getref.

13

Oorsprong en euwels van afgodery

¹ *Daarom, alle mense by wie
daar onkunde oor God is,
is van nature dwase —

*12:27 vir wie ... ken: Eks 5:2

*12:27 begryp ... God: Eks 8:28; 10:17; 12:31-32

*13:1 Wys 13:9; Rom 1:19-20

mense wat nie Hom wat Is*
uit die sigbare goeie dinge
kon leer ken nie.

Ook het hulle nie die Ontwerper
van die werke wat hulle
bestudeer het, herken nie.

²* Nee, hulle het vuur of wind
of vinnige lugstrome,
of die kringloop van sterre
of onstuimige water,
of die ligte aan die hemel,
as gode, as heersers
van die wêreld, beskou.

³* As hulle, bekoor deur die skoonheid van hierdie dinge,
dit as gode aanvaar het,
dan moet hulle daaruit aflei
hoeveel beter die Hereⁿ daarvan is,
want Hy wat die dinge geskep het,
is die Oorsprong van die skoonheid.

⁴ En as hulle stomgeslaan was
oor die mag en werking
van hierdie dinge,
moet dit hulle laat besef hoeveel magtiger die Maker daarvan is.

* **13:1 Hom wat is:** Eks 3:14

* **13:2** Deut 4:19; 2 Kon 23:4-5; Job 31:26-28; Jer 8:1-2; Eseg 8:16-18

* **13:3** Ps 19:1-2; Jes 40:12-14; Sir 43:9-12

ⁿ**13:3 Here:** Die Griekse woord hier is *despotes*. Gewoonlik is dit die woord *kurios* wat vertaal word as “Here”.

⁵ *Want ooreenkomstig die grootheid en skoonheid van die geskape dinge,

kan 'n mens 'n besef kry
van die Skepper daarvan.

⁶ **Nietemin moet ons hierdie mense nie te veel blameer nie,
want hulle beland miskien op 'n dwaalspoor
in hulle soeke na God
en hulle begeerte om Hom te vind.

⁷ Terwyl hulle omring
van die werke van God leef
en dit noukeurig bestudeer,
vertrou hulle op hulle oë,
omdat wat hulle sien, mooi is.

⁸ Maar weer is daar geen
verskoning vir hulle nie.

⁹ *Want as hulle soveel kon weet
dat hulle 'n beskouing
oor die wêreld kon vorm,
waarom het hulle die Here^o
van hierdie dinge
nie gouer gevind nie?

¹⁰ **En ook betreurenswaardig

* **13:5** Ps 104:24; 148:1-13

* **13:6-9** Rom 1:18-25

* **13:6** Hand 17:27

* **13:9** Wys 13:1

^o**13:9 Here:** Vgl voetnoot in Wys 13:3.

* **13:10-19** Ps 115:3-8; Jes 44:9-20; Jer 10:1-16; Hab 2:18-19; Wys 15:5-13; Bar 6:7-72

* **13:10** Deut 4:28

is die mense wie se verwagtinge
op dooie dinge gerig is,
wat die werk van mensehande gode noem —
kunstig gevormde goud en silwer,
afbeeldinge van lewende wesens,
of 'n nuttelose klip,
die handewerk van lank gelede.

¹¹ 'n Houtwerker kan dalk

'n geskikte boom afsaag,
vaardig al die bas daarvan afstroop,
en die boomstomp kunstig afwerk
en tot 'n nuttige en alledaagse
gebruiksvoorwerp maak,

¹² en die stukkies hout

wat van sy handewerk oorbly,
gebruik ter voorbereiding van sy kos, waarvan hy versadig word,

¹³ en daar bly dalk 'n nuttelose stuk

afvalhout oor, krom en vol knoetse,
en hy neem dit en in sy vrye tyd
kerf hy dit sorgvuldig
en met kundige ervaring
omskep hy dit tot 'n beeld
en vorm dit tot 'n beeld van 'n mens,

¹⁴ of hy laat dit ooreenkom

met een of ander verfoeilike dier;
as hy dit met vermiljoen bestryk
en die oppervlak rooi kleur,
sal hy elke vlek daarop bedek.

¹⁵ Daarna maak hy

'n gepaste nis daarvoor,
hang dit teen 'n muur
en beveilig dit met yster,
¹⁶ sodat dit nie kan afval nie.
Dus tref hy voorsorg omdat hy weet
dat die beeld nie homself kan help nie;
dit is immers net 'n beeld
en het hulp nodig.
¹⁷ *Maar as hy bid vir sy besittings
en sy huwelik en kinders,
dan skaam hy hom nie
om die lewelose voorwerp
aan te spreek nie,
en vir gesondheid roep hy
die magtelose voorwerp aan;
¹⁸ *vir lewe bid hy tot die dooie ding,
en vir hulp smee hy 'n voorwerp
wat geheel en al onbevoeg is,
en vir 'n voorspoedige reis
'n voorwerp wat nie 'n tree
kan gee nie;
¹⁹ en vir wins in die handel
en sukses op wat sy hande aanpak,
bid hy vir krag tot 'n voorwerp
waarvan die hande
totaal kragteloos is.

*13:17 Jer 2:27

*13:18 Wys 15:15

14

¹ En verder, as iemand
dalk 'n seereis wil onderneem
en beplan om op woeste golwe
te vaar,
roep hy 'n stuk hout* aan
wat breekbaarder is
as die skip wat hom vervoer.

² Want begeerte na wins
het die skip ontwerp,
en wysheid was die vakman
wat dit voorberei het.

³ *Maar u voorsienigheid, Vader,
is die loods,
omdat U ook die weg oor die see
en 'n veilige koers
deur die golwe baan,

⁴ en daardeur wys dat U
by magte is
om uit elke gevaar te red,
sodat selfs iemand
sonder vaardigheid
ter see kan gaan.

⁵ Dit is u wil dat die werke
van u wysheid
nie onbenut moet bly nie;

*14:1 stuk hout: Hand 28:11

*14:3-4 Eks 14:22; Ps 107:23-27; Jes 43:16; Matt 8:26

daarom vertrou mense
hulle lewens^p toe aan selfs
'n nietige stukkie hout,
en nadat hulle die stormwaters
deurvaar het,
kom hulle op 'n vlot behoue
daarvan af.

⁶ Want ook aan die begin,
toe die hooghartige reuse*
omgekom het,
het die hoop van die wêreld
haar^q toevlug geneem tot 'n vlot*
wat deur u hand geloods is,
en die kiem van 'n nuwe geslag
aan die wêreld nagelaat.

⁷ Want geseënd is die houtvaartuig
waardeur geregtigheid kom.

⁸ *Vervloek, egter, is daardie
handgemaakte ding
asook hy wat dit gemaak het —
hy, omdat hy dit gemaak het,
en die verganklike ding
omdat dit “god” genoem word.

⁹ Want vir God is albei ewe haatlik:

^p**14:5 lewens:** Letterlik ‘siele’. Dit verwys hier na die mens in sy totale bestaan.

^{*}**14:6 reuse:** Gen 6:1-4; Bar 3:26-28

^q**14:6 haar:** Wysheid (*Sofia* in Grieks) word altyd in ‘n vroulike vorm aangedui.

^{*}**14:6 vlot:** Gen 6:1 — 7:23

^{*}**14:8** Deut 27:15

die goddelose en sy goddeloosheid;

¹⁰ want die maaksel sal saam met
die maker gestraf word.

¹¹ *Daarom sal met die afgode
van die heidennasies
afgereken word,

omdat hulle in God se skepping
'n gruwel geword het,
'n struikelblok vir die siel
van mense
en 'n valstrik vir die voete
van dwase.

¹² Want die ontwerp van afgode
is die begin van hoerery,*
en die uitdink daarvan
die verwoesting van lewe.

¹³ Want hulle het nie aan die begin
bestaan nie,
en sal ook nie vir altyd
bestaan nie.*

¹⁴ Hulle het immers
deur die ydelheid van mense
die wêreld ingekom,
en daarom is 'n spoedige einde
vir hulle beplan.

¹⁵ 'n Vader, gekwel deur die ontydige

* **14:11** Jes 2:18,20; Jer 10:11,15; Sag 13:2

* **14:12 hoerery:** Eks 34:15-17; Deut 31:16; Jer 3:1-10

* **14:13 sal ... nie:** Jes 2:18

smart van 'n kind wat hom
skielik ontnem is,
het 'n afbeelding van hom gemaak,
die eens dooie mens
nou as god vereer,
en geheime rituele en seremonies
vir sy ondergeskiktes ingestel.

¹⁶ Toe, met die verloop van tyd,
is dié goddelose gebruik gevestig
en as wet nagekom.

¹⁷ En op bevel van heersers
is die gesnede beelde vereer.*

Toe mense hulle nie in persoon
kon vereer nie
omdat hulle te ver weg gewoon het,
het hulle in hulle denke 'n beeld
van die veraf gestaltes gevorm,
en toe 'n sigbare afbeelding gemaak
van die vereerde koning,
sodat hulle deur hulle ywer
die afwesige kon vlei
asof hy teenwoordig is.

¹⁸ Ook die ambisie
van die kunstenaar
het gedien tot aansporing
van hulle wat die koning
nie geken het nie,
om die kultus te versprei,

*14:16-17 goddelose ... vereer: Dan 3:1-7

¹⁹ want hy het, waarskynlik
om die heerser te behaag,
sy kunstigheid ingespan
om die beeld tot 'n geïdealiseerde
gelykenis af te werk.

²⁰ Want die gewone mense het,
meegesleur deur die bekoring
van die werk,
die persoon wat kort tevore
as mens vereer is,
nou as voorwerp van aanbidding
begin beskou.

²¹ En juis dit het 'n lokval
in hulle lewe geword,
omdat mense, verkneg
deur die noodlot en tirannie,
aan klippe en houtstukke
die Naam gegee het
wat met niemand
gedeel mag word nie.*

²² *Asof hulle dwaling
ten opsigte van
hulle kennis van God
nie genoeg was nie,
het hulle, terwyl hulle
weens onkunde te midde van
'n groot stryd geleef het,

*14:21 aan klippe ... word nie: Jes 42:8

*14:22-31 Jer 7:9; Rom 1:22-32

sulke bose dade vrede genoem.

²³ Want hulle neem deel
aan mistieke rituele
waartydens kinders gedood word,*
óf geheime seremonies,
óf waansinnige brasserye
ooreenkomstig volksvreemde
gebruike,

²⁴ en handhaaf so
nóg 'n rein leefwyse,
nóg 'n rein huwelik;
die een bring die ander
óf op verraderlike wyse
om die lewe
óf berokken hom smart
deur egbreuk te pleeg.

²⁵ Maar alles is 'n deurmekaarspul
van bloed en moord,
diefstal en bedrog,
korrupsie, ontrou,
oproerigheid, meineed,
²⁶ onrus onder goeie mense,
ondankbaarheid,
die besmetting van siele,^r
omkering van geslagsaard,
ontwrigting in die huwelik,
egbreuk en losbandigheid.

*14:23 mistieke ... word: Jes 57:5; Eseg 16:21,36; Wys 12:5

^r14:26 siele: Vgl voetnoot by Wys 14:11.

²⁷ Die aanbidding van roemlose
afgode

is immers die begin, die oorsaak
en die einde van alle kwaad.

²⁸ Want in hulle uitbundigheid
gaan mense waansinnig te kere,
óf hulle profeteer vals,
óf hulle leef in onreg,
óf hulle pleeg geredelik meineed.*

²⁹ Hulle stel immers hulle vertrouwe
op lewelose afgode
en verwag nie dat hulle skade sal ly
omdat hulle vals gesweer het nie.

³⁰ Want om twee redes
sal 'n regverdige oordeel
hulle inhaal:
omdat hulle slegte gedagtes
oor God gekoester het
deur hulle toe te wy aan afgode,
en omdat hulle listig vals
gesweer het
deur wat heilig is, te verag.

³¹ Dit is nie die mag van die gode
waarby hulle sweer nie,
maar die wraak oor dié wat sondig
wat steeds die straf is
vir die onregverdige se oortredings.

*14:28 profeteer ... meineed: 1 Kon 22:10-12; Jer 5:31

15

¹ *Maar U, ons God, is goeheartig,
waaragtig en lankmoedig,
en U bestuur alles met ontferming.

² Want selfs wanneer ons sondig,
behoort ons aan U,
aangesien ons u krag ken.
Maar ons sal nie sondig nie,
omdat ons bewus is daarvan
dat ons as u eiendom
gereken word.*

³ *Want om U te ken,
is volkome geregtigheid,
en om u krag te ken,
is die bron van onsterflikheid.

⁴ Die vals voorstellings van mense
het ons immers nie verlei nie,
ook nie die vrugtelose arbeid
van skilders nie —
'n vorm wat met bonte kleure
beskilder is.

⁵ *Die aanskoue daarvan
wek by dwase 'n hunkering,
'n verlange na die lewelose vorm

* 15:1 Eks 34:6-7; Wys 11:26; 12:16-18

* 15:2 as u ... word: Eseg 34:30-31

* 15:3 Wys 2:23; 5:15; Joh 17:3

* 15:5-13 Wys 13:10-19

van 'n dooie beeld.

⁶* Die mense wat dit maak
en liefhet en vereer,
is liefhebbers van bose dinge
en is sulke vals verwagtings
waardig.

⁷* Want ook 'n pottebakker
brei die sagte klei met moeite
en vorm elke stuk afsonderlik
tot 'n gebruiksvoorwerp vir ons.

Tog vorm hy uit dieselfde klei
voorwerpe wat dien
vir sowel rein gebruike
as vir die teendeel,
en dit alles sonder onderskeid.

Wat die gebruiksfunksie
van elkeen van hulle is,
lê in die oordeel
van die kleibewerker.

⁸* En hy vorm met bose arbeid
'n nuttelose god
uit dieselfde klei,
terwyl hy self kort tevore
uit grond ontstaan het*

* **15:6** Ps 115:8; Wys 3:11

* **15:7** Jer 18:6; Sir 33:10-13; Rom 9:21

* **15:8** Wys 15:16

* **15:8 hy self ... ontstaan het:** Gen 2:7

en ná 'n rukkie terugkeer
tot dit waaruit hy geneem is,^{*}
wanneer sy siel,^s
wat aan hom geleen is,
van hom teruggeëis sal word.*

⁹ Maar sy bekommernis is nie
dat hy siek sal word nie,
ook nie dat sy lewe
kortstondig is nie,^{*}
maar dat hy moet meeding
met goudsmede en silwersmede,
en kopersmede moet navolg,
en dit dan 'n eer ag dat hy
vals voorwerpe vervaardig.

¹⁰ Sy hart is as en sy hoop
is minder werd as grond;
ja, sy lewe is minder werd as klei,

¹¹ * omdat hy nie die Een erken het
wat hom gevorm het nie,
en wat 'n aktiewe siel^t
in hom geplaas
en 'n lewensasem in hom

* **15:8 ná ... geneem is:** Gen 3:19; Ps 90:3; 104:29-30

^s**15:8 siel:** Die mens se bewuste, innerlike lewenskern wat ná sy dood voortbestaan.

* **15:8 wanneer ... word:** Luk 12:20

* **15:9 lewe ... is nie:** Ps 39:5

* **15:11** Gen 2:7

^t**15:11 siel:** Die mens se bewuste, innerlike self.

geblaas het.

¹²*Inteendeel, hulle ag ons lewe
'n speletjie,
en ons bestaan 'n winsgewende fees,
want 'n mens moet, so sê hulle,
'n bestaan maak,
op watter manier ook al,
selfs op 'n verkeerde manier.

¹³Want so 'n mens weet beter
as almal
dat hy sondig wanneer hy
uit natuurlike stowwe
sowel voorwerpe wat maklik breek
as gekerfde beelde maak.

¹⁴Maar die vyande van u volk,
wat u volk verdruk het,
is almal uiters dwaas en ellendiger
as die lewe^u van 'n suigeling,

¹⁵* omdat hulle al die heidense
afgodsbeelde as gode beskou.
Die afgodsbeelde kan nie hulle oë
gebruik om te sien nie,
en nie hulle neuse
om lug in te asem nie,
ook nie hulle ore
om te hoor nie;

*15:12 Jes 22:12-13; Hand 19:24; Jak 4:13-14

^u15:14 lewe: Letterlik 'siel'. Dit verwys hier na die mens in sy totale bestaan.

*15:15 Ps 115:4-7; 135:15-18; Wys 13:18

hulle het nie vingers
aan hulle hande
om te voel nie,
en hulle voete is nutteloos
om mee te loop.

¹⁶ *'n Mens het hulle immers
gemaak;
iemand met 'n geleende gees
het hulle gevorm.

Want geen mens kan 'n god vorm
wat aan homself gelyk is nie.

¹⁷ *Maar omdat hy sterflik is,
skep hy met sy wettelose hande
iets wat dood is.

Hy is immers beter
as die voorwerpe wat hy vereer;
hy het wel lewe ontvang,
maar hulle nooit nie.

¹⁸ *En die mees haatlike diere
word vereer,
want in vergelyking met
die ander diere
is hulle veel slegter daaraan toe
vanweë hulle gebrek aan rede.

¹⁹ En hulle is selfs nie mooi
sodat 'n mens hulle sou begeer,

*15:16 Wys 15:8

*15:17 Wys 13:10

*15:18 — 16:1 Wys 11:15

soos die geval is met die voorkoms
van ander diere nie,
maar ook die lof van God
en sy seën*
het by hulle verbygegaan*.

16

¹* Daarom is dit gepas dat hulle
deur diere van so 'n aard gestraf
en deur swerms ongediertes gefolter is.

²* In teenstelling met so 'n straf
het U 'n weldaad aan u volk bewys
deurdat U kwartels,
as voedsel met 'n ongewone smaak vir hulle,
voorsien het om hulle
knaende eetlus te stil.

³ Die doel was dat daardie mense
in hulle smagting na voedsel,
vanweë die afstootlikheid
van die ongediertes
wat na hulle gestuur is,
selfs sou wegbeweeg
van hulle natuurlike eetlus,
maar dat u volk, ná 'n kort tydjie
van gebrek,

* **15:19 God ... seën:** Gen 1:22,28

* **15:19 by hulle verbygegaan:** Gen 3:14-15

* **16:1** Eks 8:1-10; Ps 105:30; Wys 11:15-16

* **16:2** Eks 16:12-13; Num 11:31; Wys 19:10-12

ook 'n ongewone smaak kon ervaar.

⁴Want dit was reg

dat 'n onvermydelike

skaarste aan voedsel

die oorheersers moes oorval,

terwyl aan u volk slegs getoon is

hoe hulle vyande

aanhoudend gefolter is.

⁵*Want ook toe die vreesaanjaende

woede van wilde diere

u volk oorval het,

en hulle omgekom het deur die pik

van krioelende slange,

het u toorn nie enduit geduur nie;*

⁶hulle is vir 'n kort tydjie

beangs gemaak om hulle te vermaan,

terwyl hulle 'n teken van redding

ontvang het om hulle te herinner

aan die bepalings van u wet.

⁷Want hy wat hom daarna^v gekeer het, is gered —

nie op grond van wat hy

aanskou het nie,

maar vanweë U, die Verlosser

van alle mense.

⁸En hierdeur het U ook ons vyande

oortuig dat U die Redder

*16:5-7 Num 21:6-9; Joh 3:14-15

*16:5 u toorn ... nie: Wys 18:20

^v16:7 daarna: Dit verwys na die teken van redding in Wys 16:6.

uit alle kwaad is.

⁹*Want die byte van sprinkane
en steekvlieë het hulle dood
veroorzaak,
en geen geneesmiddel is gevind
om hulle lewens te red nie,
omdat hulle verdien het
om deur sulke gediertes
gestraf te word.

¹⁰Maar selfs nie die tande
van die giftige slange
het u kinders ondergekry nie,
want u ontferming het hulle
te hulp gekom en hulle genees.

¹¹Dit was tog om hulle aan u woorde
te herinner dat hulle gestek is;
hulle is egter gou gered
sodat hulle nie in 'n put
van diep vergetelheid sink
en u weldadigheid ontbeer nie.

¹²*Dit was nóg kruieplant
nóg trekpleister
wat hulle gesond gemaak het,
maar u woord, Here,
wat almal genees het.

¹³*Want U het volmag oor lewe en dood

*16:9 Eks 8:16-27; 10:12-17; Ps 78:45; 105:31; Op 9:3-12

*16:12 Eks 15:26; Ps 107:20; Wys 16:26

*16:13 Deut 32:39; 1 Sam 2:6; Tob 13:1-2; Matt 10:28; 16:18; Op 1:18

en U bring iemand af na die poorte
van Hades^w en lei hom weer omhoog.

¹⁴ 'n Mens maak in sy boosheid
wel dood,
maar die lewensasem wat uitgegaan het,
kan hy nie terugbring nie,
ook nie 'n gevange siel^x bevry nie.

¹⁵ Dit is onmoontlik
om aan u hand te ontkom.

¹⁶ *Want die goddeloses
wat geweier het om U te erken,
is gekasty deur u kragtige arm
toe hulle deur buitengewone
reënbuie en haelbuie
en onverbiddelike stormbuie gejaag,
en deur vuur verteer is.*

¹⁷ Maar die vreemdste van alles was
dat binne-in die water wat alles blus,
die vuur hewiger gebrand het,
want die heelal veg aan die kant
van die regverdiges.^y

¹⁸ Op 'n keer het die vlam bedaar

^w**16:13 Hades:** Dit is voorgestel as 'n plek onder die aarde waarheen mense wat sterf, afdaal; •Doderyk.

^x**16:14 siel:** Die mens se bewuste, innerlike lewenskern wat voortbestaan na sy dood.

* **16:16-19** Eks 9:22-25; Ps 78:47-49; 105:32

* **16:16 buitengewone ... verteer is:** Eks 9:24-34

^y**16:17 regverdiges:** Mense wat volgens God se wil lewe en wie se saak reg is voor God.

sodat dit nie die diere wat teen
die goddeloses gestuur is,
sou verteer nie,
maar dat hulle self by die aanskoue
daarvan kon weet dat hulle
deur God se oordeel agtervolg is.

¹⁹ Op 'n ander keer het dit
te midde van water sterker as
die krag van vuur ontvlam,
sodat dit die opbrengs
van 'n sondige aarde kon vernietig.

²⁰ *U het u volk, daarenteen,
gevoed met die voedsel van engele,
en onvermoeid voorbereide brood
uit die hemel aan hulle voorsien,
kragtige voedsel, lekker in elke opsig
en gepas vir elke smaak.

²¹ Want dié lewensonderhoud
het u soetigheid aan u kinders
geopenbaar,
terwyl die voedsel die hongerlus
bevredig het van elkeen
wat dit geëet het,
en aangepas is na elkeen se smaak.

²² *En ook het sneeu en ys
die vuur weerstaan
en nie gesmelt nie,

*16:20-21 Eks 16:12-16; Ps 78:24-29; 105:40

*16:22 Eks 9:23-25; Wys 19:20-21; Op 8:7

sodat hulle kon beseef dat die vuur
wat in die hael aanhou brand
en in al die reënbuie blits,
die opbrengs van hulle vyande
vernietig het.

²³ En tog, sodat die regverdiges
gevoed sou word,
het die vuur sy eie krag vergeet.

²⁴ Want die skepping,
wat aan U as Skepper diensbaar is,
span sy krag in
om die onregverdiges te straf,
maar verslap sy krag
om goed te doen
aan dié wat op U vertrou.

²⁵ Daarom ook, terwyl die skepping
destyds allerlei veranderinge
ondergaan het,
het dit so in diens gestaan
van u gawe wat almal voed,
ooreenkomstig die wens
van hulle wat bid,

²⁶ sodat u kinders, vir wie U, Here,
liefhet, kon leer dat dit nie
die kweek van gewasse is
wat 'n mens voed nie,
maar u woord, wat dié
wat op U vertrou, onderhou.*

*16:26 dat dit ... onderhou: Deut 8:3; Wys 16:12; Matt 4:4

²⁷ Want dit wat nie deur vuur
vernietig kon word nie,
het eenvoudig weggesmelt,*
verwarm deur die eerste strale
van die son,

²⁸ sodat daar besef kon word
dat 'n mens voor sonop moet opstaan om U te dank
en met dagbreek U in gebed
moet ontmoet.*

²⁹ Want die verwagting
van 'n ondankbare
sal wegs melt soos winterry
en wegvloei soos onbruikbare water.

17

¹ *Groot is u oordeel inderdaad
en moeilik verwoordbaar;
dáárom het mense^z wat hulle
nie laat onderrig het nie
op 'n dwaalspoor beland.

² *Want net toe die wettelose mense
gedink het hulle het
die heilige volk in hulle mag,
word hulle self gevangenes

*16:27 eenvoudig weggesmelt: Eks 16:21

*16:28 voor ... ontmoet: Ps 5:4; 57:9-10; 88:14

*17:1 Rom 11:33-35

^z17:1 mense Letterlik 'siele'. Die mens se bewuste, innerlike self.

*17:2 Eks 10:21-23

van die duisternis.
In die voetboeie geslaan
van 'n eindelose nag,
lê hulle ingekluister onder eie dak,
verban van die ewige
Voorsienigheid.

³*Want hulle wat meen dat hulle
geheime sondes onder 'n donker
bedekking van vergetelheid
nie ontdek sou word nie,
is verward en hewig ontsteld,
en word geteister deur drogbeelde.

⁴Selfs nie die diepste skuiling
wat hulle beskerm het,
kon hulle van vrees vrywaar nie:
angswekkende dreunings
het rondom hulle weerklink
en droewige drogbeelde
met somber gesigte het verskyn.

⁵Vuur was geheel en al
nie kragtig genoeg
om lig te gee nie,
nóg kon die skittering
van vlamme sterre
dit regkry om daardie droewige nag
op te helder.

⁶Daar het net vir hulle
'n vreesaanjaende vlamme see

*17:3-4 Ps 64:6; Wys 18:17; Sir 17:19-20

geskyn
wat vanself ontbrand het,
en in hulle angs het hulle
dit wat hulle kon sien,
as iets ergers beskou
as daardie verskynsel
wat hulle nie kon sien nie.

⁷ *Die huigelary van hulle
towerkuns
het platgeval,
en hulle gespog oor hulle kennis
is met minagting ontmasker:

⁸ Hulle wat belowe het dat hulle
vrese en ontsteltenis
uit 'n siek siel^a kan verdryf,
het self gely onder
'n belaglike vrees.

⁹ Want selfs al was daar niks
ontstellends wat hulle bang
gemaak het nie,
het hulle, verskrik deur
die verbytrek
van gevaarlike gediertes
en die gesis van slange,
bewend vergaan van angs
en geweier om selfs na die lug
te kyk,

*17:7 Eks 7:11-12; 8:18; 9:11; Wys 18:13

^a17:8 siel: Die mens se gemoed met sy emosies en stemmings.

waar daar nêrens enige ontvlugting
was nie.

¹⁰ Want boosheid is iets lafhartigs
wanneer dit deur
sy eie getuienis
veroordeel word;
gekwel deur sy eie gewete,^{*}
veronderstel dit altyd die ergste.

¹¹ Vrees is immers niks anders nie
as die prysgee van die steun
wat die rede bied;

¹² en innerlike verwagting,
omdat dit swakker is,
verkies onkunde oor
wat die pyn veroorsaak.

¹³ Terwyl hulle dié nag,
wat werklik sonder krag was
en opgekom het uit die dieptes
van 'n kragteloze Hades,^b
dieselfde slaap geslaap het,

¹⁴ ^{*} is hulle enersyds deur tekens
van drogbeelde voortgejaag,
en andersyds verlam
deur die verraad van hulle siel,^c

^{*}17:10 gekwel ... gewete: 1 Tim 4:2; Tit 1:15

^b17:13 Hades: Dit is voorgestel as 'n plek onder die aarde waarheen mense wat sterf, afdaal; •Doderyk. Word ook vertaal “hel”.

^{*}17:14 Job 7:14; Dan 4:5; Wys 18:17-19

^c17:14 siel: Vgl voetnoot by Wys 17:8.

want 'n skielike en onverwagse
vrees
het hulle oorval.

¹⁵ So is dit dan:

Wie geval het waar hy eens was,
is gevange gehou,
toegesluit binne 'n tronk
sonder tralies.

¹⁶ Of dit nou 'n boer

of 'n herder was,
of 'n arbeider, moeisaam
aan die werk in die wildernis —
hy is oorval en moes wag
op sy onontwykbare lot,
want almal is deur een ketting
van duisternis vasgebind.

¹⁷ * Of daar nou die fluistering

van wind was,
of die soet gesang van voëls
in wyd uitgespreide takke,
of die ritmiese geruis
van sterk vloeiende water,
of die harde gerammel
van rotse wat na benede rol,

¹⁸ of die onsigbare draf

van huppelende diere,
of die brullende klank
van die gevaarlikste wilde diere,

* 17:17-20 Eks 10:23; Lev 26:36; Ps 53:6; Wys 19:17

of die eggo wat weergalm
uit die holtes van berge —
dit alles het hulle verlam van vrees.

¹⁹ Die hele wêreld was immers
gebaai in glansende lig
en het ongestoord voortgegaan
met sy werksaamhede.

²⁰ Slegs oor daardie mense
was 'n benouende nag uitgesprei,
'n beeld van die duisternis
wat op hulle gewag het;
maar hulle gemoedere
was swaarder as die duisternis.

18

¹ Maar vir u heiliges was daar
'n baie groot lig.
Die vyande^d wat hulle stemme
gehoor het, maar nie
hulle gestaltes kon sien nie,^{*}
het die regverdiges^e gelukkig geag
omdat hulle nie gely het nie,
² * en hulle was dankbaar
omdat die regverdiges hulle

^d18:1 Die vyande: Letterlik 'Hulle'.

* 18:1 Maar ... sien nie: Eks 10:23; Hand 9:7; 22:9

^e18:1 regverdiges: Mense wat volgens God se wil lewe en wie se saak reg is voor God.

* 18:2 Eks 12:33,36

nie skade berokken het nie,
al is hulle vantevore
onregverdig behandel,
en hulle het om genade gesmeek
omdat hulle van hulle verskil het.

³* In teenstelling daarmee het U
'n vuurkolom as gids
vir die onbekende reis gegee,
en 'n skadelose son voorsien
op hulle roemryke reis
na die vreemde.

⁴* Hulle vyande is tereg van lig beroof
en in duisternis gevange gehou,
want hulle het u kinders
agter slot en grendel gevange gehou —
u kinders deur wie dit bestem was
dat die onverganklike lig van u wet
aan die wêreld gegee sou word.*

⁵ Hulle het beplan om die kindertjies
van die heiliges dood te maak,*
maar toe een kindjie as vondeling*
agtergelaat en gered is,

*18:3 Eks 13:21-22; Ps 105:39; Wys 10:17; 1 Kor 10:1

*18:4 Wys 17:2

*18:4 onverganklike ... word: Ps 119:105

*18:5 kindertjies ... te maak: Eks 1:15-22

*18:5 vondeling: Eks 2:1-10

het U 'n groot aantal van hulle kinders
van hulle weggeneem* as straf
en hulle almal saam deur
'n geweldige watervloed verdelg.*

⁶* Daardie nag is vooraf aan ons
vaders bekend gemaak,
sodat hulle, met die seker wete daarvan,
hulle in die beloftes waarop hulle
vertrou het, kon verbly.

⁷ U volk het gewag op die redding
van die regverdiges
en die vernietiging van hulle vyande,

⁸* want waarmee U die teenstanders
gestraf het,
daarmee het U aan ons, vir wie
U geroep het, roem verleen.

⁹ Want u heilige kinders van goeie ouers
het in die geheim geoffer
en hulle in eensgesindheid
tot die wet van God verbind
dat die heiliges in gelyke mate
sou deel in dieselfde seëninge
en dieselfde gevare,
terwyl hulle reeds die vaders
se lofliedere gesing het.

* **18:5 groot ... weggeneem:** Eks 12:29-30

* **18:5 deur ... verdelg:** Eks 14:26-30

* **18:6** Gen 15:12-16; Eks 11:4-7; 12:29-30; Ps 105:42-43

* **18:8-9** Eks 12:21-28; Deut 7:6; Wys 11:5; 18:9-10

¹⁰ *Daarteenoor het die vyande
se luide geroep met 'n wanklank
na hulle geëggo
en weeklagte en 'n gejammer
oor die kinders het oral opgeklink.

¹¹ *Met dieselfde straf
is slaaf en heerser getref
en die gewone mens het dieselfde lot
ondergaan as die koning.

¹² *En saam het almal
ontelbare dooies gehad —
almal neergevel
deur een en dieselfde dood.

Daar was trouens nie eers genoeg
lewendes om die dooies
te begrawe nie,
aangesien die keur van hulle nageslag
binne 'n oomblik omgekom het.

¹³ Want vanweë hulle towerkunste
het hulle al hierdie dinge
met ongeloof bejeën,*
maar by die aanskoue van die dood
van hulle eersgeborenes

* **18:10** Eks 11:6; 12:30

* **18:11** Eks 12:29-30

* **18:12** Num 33:4; Wys 19:3

* **18:13 vanweë ... bejeën:** Eks 7:11,22; 8:7,18; 9:11; Wys 17:7

moes hulle erken dat die volk

God se kinders is.*

¹⁴*Want toe alles in rus en stilte
gehul was,

en die nag teen 'n vinnige pas
halfpad verby was,

¹⁵*het u almagtige Woord
van sy koninklike troon in die hemel
soos 'n meedoënlose kryger
in die gedoemde land gespring
met die skerp swaard
— u onwrikbare bevel —

¹⁶en gaan staan en alles
met die dood gevul,
met sy kop wat aan die hemel raak,
en sy voete op die aarde.

¹⁷*Toe skielik het drogbeelde
in nagmerries hulle ontstel,
en onverwagse vrees het hulle oorval;

¹⁸en hier het een, daar 'n ander,
halfdood neergeval
en bekend gemaak
waarom hulle sterwend was.

¹⁹Want die drome wat hulle
geteister het,

* **18:13 die volk ... kinders is:** Eks 4:22-23; 12:31,33

* **18:14-16** Eks 11:4; 12:29

* **18:15** Heb 4:12; Op 19:15

* **18:17-19** Wys 17:14

het dit vooraf onthul,
sodat hulle nie sou omkom
sonder die besef
waarom hulle so uitermate ly nie.

²⁰ *Die ervaring van die dood
het ook die regverdiges geraak
en in die woestyn
is 'n menigte verbrysel.

Maar die toorn van God
het nie lank geduur nie,
²¹ want 'n onberispelike man^f
het inderhaas as kampvegter
vir hulle in die bres getree;
met die wapens van sy priesterlike
amp, gebed en reukwerk,
het hy versoening bewerk.

Hy het u toorn weerstaan
en 'n einde gemaak aan die onheil;
daardeur het hy getoon
dat hy u ampsdraer is.

²² Hy het die bittere woede oorwin;
hy het nie met liggaamskrag nie,
ook nie met die krag van wapens nie,
maar met die woord die Een wat straf, * onderwerp;

* **18:20** Num 21:6-9; Wys 16:5

^f **18:21 onberispelike man:** Verwys hier in Wys 18:21-22 na Aäron; vgl egter Eks 32:11-14; Num 14:13-20; 16:46-48; Ps 99:6.

* **18:22 Een wat straf:** Eks 12:23; 1 Kron 21:12,15; 1 Kor 10:10

hy het dit gedoen deur hom te beroep op die beloftes en verbonde
met die vaders.

²³ Die dooies het reeds in hope
op mekaar gestapel gelê,
toe hy in hulle midde gaan staan
en die goddelike toorn afgeweer het
deur die pad daarvan
na die lewendes af te sny.

²⁴ *Want die hele wêreld
was op sy lang priestermantel uitgebeeld;
ook die roemryke dae
van die stamvaders
was op vier rye edelstene gegraveer,
en op die diadeem^g van sy hoof
was u majesteit.

²⁵ Voor hierdie dinge
het die Wreker^h gewyk,
want hy het dit gevrees.
Net die ervaring van die wraak
was al genoeg.

19

¹ Maar onbarmhartige toorn
het tot die einde toe
oor die goddeloses gekom,

*18:24 Eks 28:15-39; Sir 45:9-11

^g18:24 diadeem: Kosbare, versierde voorhoofband.

^h18:25 Wreker: Wys 18:22.

want Godⁱ het hulle toekoms
vooruit geken —
² dat hulle, nadat hulle
die Israeliete^j toegelaat het
om te vertrek
en selfs met haas weggehelp het,^{*}
van plan sou verander en hulle
sou agtervolg.^{*}
³ Terwyl hulle nog smart beleef
en rou bedryf het by die grafte
van hulle dooies,^{*}
het hulle 'n verdere
dwase besluit geneem
en dieselfde mense wat hulle
smekend laat gaan het,
as voortvlugtiges agtervolg.
⁴ 'n Noodlot, wat hulle verdien het,
het hulle tot die uiterste gedryf,
en hulle alles laat vergeet
wat gebeur het,
sodat hulle nog die smarte kon ly
wat nodig was om die straf
te voltooi,

ⁱ**19:1 God:** Letterlik 'Hy'.

^j**19:2 die Israeliete:** Letterlik 'hulle'.

^{*}**19:2 met ... weggehelp het:** Eks 11:1; 12:31-33

^{*}**19:2 plan ... agtervolg:** Eks 14:5-9

^{*}**19:3 Terwyl ... dooies:** Wys 18:10,12

⁵ * en u volk 'n wonderbaarlike reis
kon onderneem,
maar die vyande 'n vreemde dood
sou ervaar.

⁶ * Want die ganse skepping is in sy aard
weer van voor af gevorm
in onderdanigheid aan u bevele,
sodat u kinders ongedeerd
bewaar kon word.

⁷ Die wolk* wat die laer oorskadu het,
en die verskyning van droë land*
waar vroeër water was, is gesien —
'n pad wat sonder hindernisse
uit die Rooisee^k lei
en 'n grasvlakte
wat uit 'n geweldige vloedgolf
te voorskyn kom.

⁸ Onder die beskutting van u hand*
het die hele volk daarlangs deurgetrek,
nadat hulle verstommende
wondertekens aanskou het.

*19:5 Eks 14:21-30

*19:6 Wys 5:17; 16:24

*19:7 wolk: Eks 13:21-22; Num 9:17; Ps 105:39; 1 Kor 10:1

*19:7 droë land: Eks 14:16,21-22

^k19:7 Rooisee: In Eks 10:19; 13:18 en elders word die Hebreeuse pleknaam vertaal as “Rietsee”. Die •Septuagint, wat deur die NT gebruik is (vgl Hand 7:36; Heb 11:29), vertaal dit as “Rooisee”. In antieke tye kon die “Rooisee” waarskynlik na sowel die Golf van Suez (Rooisee) as die Golf van Akaba verwys het.

*19:8 beskutting ... hand: Wys 5:16

⁹ *Want hulle was soos perde wat wei
en soos lammers wat huppel
terwyl hulle U, Here, prys —
U wat hulle gered het!

¹⁰ *Want wat in die land van hulle
vreemdelingskap gebeur het,
het hulle nog onthou:
hoe die land in plaas van vee
insekte voortgebring het,
en die rivier in plaas van visse
'n menigte paddas uitgespoeg het.

¹¹ *Later het hulle die ontstaan
van 'n nuwe voëlsoort aanskou;
toe hulle deur hulle aptyt gedryf is
en gebid het vir lekkernye om te eet,
¹² het daar tot hulle troos kwartels
van die see af vir hulle opgestyg.

¹³ Maar strawwe het die sondaars oorval,
nie sonder die geweld van donderweer
vooraf as waarskuwingstekens nie.
Hulle het hulle verdiende loon gekry
vir hulle eie booshede,
want hulle het inderdaad
'n ongekende vreemdelinge haat
gekoester.

*19:9 Eks 15:1-21

*19:10 Eks 8:6,16-17; Wys 16:1,9

*19:11-12 Eks 16:13; Num 11:31-32; Wys 16:2-3

¹⁴ *Want daar was mense
wat die onbekendes
wat by hulle aangekom het,
nie ontvang het nie,
maar hierdie mense het hulle gaste,
wat hulle weldoeners was,
tot slawe gemaak.

¹⁵ En nie alleen dit nie,
maar 'n straf sal hulle te beurt val,
aangesien hulle die vreemdelinge
vyandig ontvang het.

¹⁶ Maar daar is diegene wat hulle
met feesvieringe ontvang het,
en toe hulle reeds gelyke regte
gehad het,*
hulle met dwangarbeid onderdruk het.*

¹⁷ *Daarom is hulle
met blindheid geslaan,
net soos daardie mense by die deure
van die regverdige man,¹
toe hulle omgewe is
van gapende duisternis
en elkeen getas het na die ingang
van sy eie deur.

*19:14-15 Gen 15:13-14; 41:37-57; Eks 1:8-14; 2:22

*19:16 hulle met ... regte gehad het: Gen 45:17-20; 47:1-12

*19:16 met dwangarbeid ... het: Eks 1:8-14; 5:4-18

*19:17 Eks 10:21-23; Wys 17:2

¹19:17 regverdige man: Lot; vgl Gen 19:11; Wys 10:6; 2 Pet 2:7.

¹⁸ Want die natuurelemente
het onderling verander,
net soos die snare op 'n harp^m
die melodielyn verander
terwyl elke snaar steeds
sy eie toon behou,
soos 'n mens kan aflei
uit 'n noukeurige waarneming
van wat gebeur het.

¹⁹ Want landdiere
het in waterdiere verander,ⁿ
en swemmende diere
het land toe gekom.^o

²⁰ Vuur het te midde van water
sy eie krag behou,
en water het sy blussende aard vergeet.

²¹ *Vlamme, weer, kon nie die vlees
van verganklike wesens
wat daarin rondgeloop het,
verteer nie,
en die substansie van hemelse voedsel
kon nie langer smelt soos ys
wat maklik smelt nie.

²² *Want in alle opsigte, Here,

^m**19:18 harp:** 'n Driehoekige snaarinstrument met 'n klankbord.

ⁿ**19:19 landdiere ... verander:** Israeliete se vee; Eks 12:38; 14:22-23,30.

^o**19:19 swemmende ... gekom:** Paddas; Eks 8:1-7.

***19:21** Eks 16:21; Wys 16:17-19,22-23,27

***19:22** Lev 26:44; Jes 45:17,25

het U u volk groot gemaak en verheerlik
en hulle nie in die steek gelaat nie,
deurdat U hulle te alle tye
en op alle plekke bygestaan het.